

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus

Sörnäisten rantatie 25
00500 Helsinki
Puhelin (09) 731 51
Faksi (09) 731 5355

Internet-osoite: <http://www.kotus.fi>
Sähköposti: Tutkimuskeskuksen työntekijöiden osoitteet ovat muotoa:
etunimi.sukunimi@kotus.fi

Toimittaneet

Ritva Paananen ja Marja Parviainen

Julkaisuluettelo: Anna-Liisa Kristiansson-Seppälä

Kansi: Marja Parviainen

Sisällys

Johtajan katsaus: 25-vuotias tutkimuskeskus	2
Forskningscentralen för de inhemska språken 25 år	4
The Research Institute for the Languages of Finland 25 years	5
Forskningscentralens svenska verksamhet	6
Uusi tutkimuspoliittinen ohjelma	7
Suomen romanikieli	9
Saamen kielen tutkijan työkenttää	10
Kielenhuolto euroaikaan	12
Tutkimusaineistot karttuivat ja tietoturva parani	13
Johto	14
Kielilautakunnat	14
Tunnuslukuja	15
Talousarvion laskelma vuodelta 2001	16
Julkaisujen määrä sivuina 1993-2001	17
Julkaisut	18

Johtajan katsaus

25-VUOTIAS KOTIMAISTEN KIELTEN TUTKIMUSKESKUS

Vuosi 2001 oli Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen 25-vuotisjuhlavuosi. Ensimmäisen suomen kielen professorin 150-vuotispäivän ja Kotikielen Seuran 125-vuotispäivän merkeissä järjestetyllä juhlaviikolla pidettiin myös Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen yleisöseminaari 13.3.2001 Valkoisessa salissa Helsingissä. Opetusministeriön tervehdyksen tilaisuuteen toi opetusministeri Maija Rask. Eri hankkeiden edustajat esittelivät työtä monipuolisesti sekä lyhyin alustuksin että laajan näyttelyn avulla. Vuoden kunniaksi ilmestyi tutkimuskeskuksen työtä kuvaavia kirjoituksia eri puolilla maata ilmestyvissä sanomalehdissä.

Muita keskeisiä asioita vuoden 2001 aikana oli uuden palkkausjärjestelmän valmistelutyö sekä tietoturvan parantaminen ja aineistojen turvallisuutta koskevat asiat. Vuoden aikana julkaistiin tutkimuspoliittinen ohjelma *Kotimaisten kielten talo. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toiminnan suuntaviivoja 2000-luvun alussa*, ja sitä ryhdyttiin ottamaan huomioon työtä suunnattaessa. Ulkoiset verkkosivut uudistettiin, ja sisäinen verkko vahvisti asemaansa tiedottamisen ja yhteydenpidon foorumina. Vuoden aikana kirjasto siirtyi uuteen järjestelmään, ja näin tutkimuskeskuksen kirjasto tuli korkeakoulujen yhteisen atk-lainauksen, ns. Helka-kortin, piiriin. Vuoden lopulla otettiin käyttöön uusi palkka- ja henkilöstöhallinnon ohjelma, jonka avulla on pystytty järjeistämään palkka-asioiden hoitoa. Myös tasa-arvosuunnitelma ja henkilöstöpoliittinen suunnitelma saatettiin ajan tasalle.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen 25. toimintavuosi oli hyvin tuloksekas. Aktiivisuus näkyi niin tiedeyhteisössä kuin muuallakin yhteiskunnassa monella tavoin. Kansainvälisiä suhteita lisättiin ja vahvistettiin, ja tutkimuskeskuksen työtä tehtiin tunnetuksi uusissa yhteyksissä ja uusien yleisöjen edessä.

Kansainvälinen yhteistyö jatkui entiseen tapaan ja vilkkaasti hieman, erityisesti puhutun kielen tutkimuksen, nimistöntutkimuksen ja kielenhuollon alalla. Euroopan kielten vuoden merkeissä osallistuttiin moniin tilaisuuksiin niin ulkomailla kuin kotimaassakin. Pohjoismainen yhteistyö kielen- ja nimistönhuollon alalla oli niin ikään totuttuun tapaan vilkasta.

Kotimainen yhteistyö yliopistojen kanssa vahvistui entisestään, mikä näkyi muun muassa yhteisten hankkeiden suunnitteluna. Helsingin yliopiston suomen kielen laitoksen kanssa solmittiin sopimus nimistöntutkimuksen yhteistyöprofessorista, ja tutkimusprofessori aloitti työnsä 1.10.2001. Yhteistyössä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kanssa käynnistyi syksyllä Suomen Akatemian rahoittama hanke *Digitoitu aineisto kulttuurintutkimuksessa*. Tutkimuskeskus oli aktiivisesti mukana myös kielilakikomitean työssä sekä Kulttuuri 2001-tiedekatselmuksen järjestämisessä. Tieteen päivillä esiteltiin laajasti *Suomen kielen deskriptiivisen kieliopin* nykyvaihetta.

Lehdet - Tidskrifter

Hiidenkivi : suomalainen kulttuurilehti / julkaisijat: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Suomen kotiseutuliitto, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. - Helsinki : Steltatum, 2001. ISSN: 1236-794X Ilm. tiheys: Kuusi kertaa vuodessa. 321 sivua.

Kielikello : kielenhuollon tiedotuslehti / Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. - Helsinki : Steltatum, 2001. - . ISSN: 0355-2675. Ilm. tiheys: Neljä kertaa vuodessa. 168 sivua.

Språkbruk / tidskrift utgiven av Svenska språkbyrån vid Forskningscentralen för de inhemska språken -Helsingfors : Forskningscentralen för de inhemska språken, 2001. ISSN: 0358-9293. Ilm. tiheys: Neljä kertaa vuodessa. 120 sivua

Esitteet - Presentationer

Forskningscentralen för de inhemska språken / Sari Maamies ; taitto Helena Suni. - Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2001. - 8 s.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus / Sari Maamies ; taitto Helena Suni. - Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2001. - 8 s.

Research Institute for the Languages of Finland / Sari Maamies; taitto Helena Suni. - Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2001. - 8 s.

Toimintakertomus / Kotimaisten kielten tutkimuskeskus = Årsberättelse / Forskningscentralen för de inhemska språken / Toimittaneet Sari Maamies ja Marja Parviainen. Julkaisuluettelon toimittanut Anna-Liisa Kristiansson-Seppälä. - Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2001. - 36 s.

Monisteet - Kompendier

Leksikografian termistö / työryhmä: Termitit: Kirsti Aapala, Eija-Riitta Grönros, Leena Joki, Tarja Korhonen, Nina Martola, Riitta Palkki, Eeva Tuominen. - Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2001. - 10 s. (Moniste)

Miten kirjoitan asiakkaille. Ohje kelalaisille./ Heikkilä, Elina, Ulla Tiililä, Annastiina Viertiö, Elina Heikkilä. - Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 21.3.2001. - 22 sivua.

Sisäiset julkaisut - Interna publikationer

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen arkistosääntö / uudistustyöryhmä: Sinikka Kantokoski, Tuula Räihä, Eeva-Liisa Stenhammar ja Elisa Stenvall. - Helsinki 15.5.2001. - 17 s.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen tasa-arvosuunnitelma / työryhmä: Tarja Korhonen, Sari Maamies, Klaas Ruppel, Elisa Stenvall ja Monica Äikäs. - Helsinki, 2001. - 3 s. + 4 s. liitt.

TAKALA, ULLA: Kuusipuun eri nimitykset. (2001) : 6, s. 44

VEHMASKOSKI, MAILA: Puukon tuppi rapisee. (2001) : 4, s. 50

WELIN, SAARA: Sisäheittainen Häppälä. (2001) : 5, s. 47

VILPPULA, MATTI: Ruotsit olivat varjageja. (2001) : 3, s. 47

YLI-PAAVOLA, JAAKKO: Viis kielestä? (2001) : 1, s. 49

——— Viis kielestä? (2001) : 3, s. 47

——— Viis kielestä? (2001) : 5, s. 43

——— Viis kielestä? Vastaukset. (2001) : 1, s. 50

——— Viis kielestä? Vastaukset. (2001) : 3, s. 48

——— Viis kielestä? Vastaukset. (2001) : 5, s. 46

Reuters ruta // Hufvudstadsbladet

REUTER, MIKAEL: Bli under en bil? 23.5.2001

——— Borde och torde. 27.4.2001

——— Det har förbigått mig. 12.12.2001

——— Digitalt. 22.8.2001

——— Dopning och mobbning. 7.3.2001

——— Eventuell och möjlig. 10.10.2001

——— Flygplats. 20.6.2001

——— För och till kännedom. 7.2.2001

——— Historiskt och unikt. 5.9.2001

——— Huvudmän och övermän. 28.3.2001

——— Klarspråk. 24.10.2001

——— Kommer strax. 28.2.2001

——— Korsningar och anslutningar. 7.11.2001

——— Krapula i sista valet. 14.11.2001

——— Krux och mera krapula. 28.11.2001

——— Märke och tecken. 30.5.2001

——— Om goda finlandismer. 8.8.2001

——— Om språkförändringar. 24.1.2001

——— Rumba rena grekiskan? 10.1.2001

——— Rörelse i affärerna. 15.8.2001

——— Siffror, nummer och signum. 9.5.2001

——— Ta i beaktande. 14.3.2001

——— Vad kan man laga? 11.4.2001

——— Växlande betoning. 19.9.2001

Verkkajulkaisut - Webbpublikationer

GRANQVIST, KIMMO: Romanikieli Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksessa 2001 / toim. Kimmo Granqvist.

Verkkajulkaisu: www.kotus.fi/lautakunnat/romkotus.pdf

Verkko-Kielikello. Lehden sähköinen arkisto vuodesta 1968.

Sähköiset tallenteet - Elektroniska publikationer

CD-Kielikello. Kielikello-lehdet 1968—2000. - [Helsinki] : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2001.

Julkaisutoiminta oli vilkasta ja julkaisuja syntyi entistä useammilta aloilta. Vuoden aikana on julkaistu tieteellisiä monografioita, artikkeleita ja yleistajuisia kirjoituksia. Entiseen tapaan Kielikello ja Språkbruk ilmestyivät neljä kertaa, Hiidenkivi kuusi kertaa.

Uusia tutkimushankkeita suunniteltiin ja käynnistettiin. Saamen kielen etymologinen hanke käynnistyi yhteistyössä Helsingin ja Oulun yliopistojen kanssa. Suunnitelma tehtiin laajemman verkoston tuella. Asiointi helsinkiläisissä puhetilanteissa -suunnitelma hyväksyttiin, ja hanke käynnistyy vuonna 2002. Osallistuttiin aktiivisesti kansainvälisiin ja kansallisiin konferensseihin ja symposiumeihin sekä niiden järjestämiseen. Ulkoista tutkimusrahoitusta on ollut jokseenkin entiseen tapaan.

Sanakirjatoimitusten keskinäistä teknistä ja sisällöllistä yhteistyötä jatkettiin edellisen vuoden tapaan. Leksikografitt laativat alan termistöä koskevan monisteen. Romanikielen osuus vahvistui, kun Viljo Koiviston *Suomi-romani -sanakirja* ilmestyi tutkimuskeskuksen tuen turvin. Viron kielen instituutin kanssa yhteistyönä tehtävän *Suomi-viro -sanakirjan* alustava käsikirjoitus valmistui.

Kielenhuolto lisäsi näkyvyyttään monin tavoin. Kielenhuollon suosituksia tarjotaan yhä enemmän verkkosivuilta. Verkko-Kielikello valmistui, ja se on löytänyt hyvin käyttäjäkuntansa. Kielenhuollon koulutuksessa omaksuttu suuntaus, pitkäkestoinen työ asiakasorganisaatioiden kanssa on tuottanut hyvän tuloksen. Myös yhden päivän kurssseja on monipuolistettu ja löydetty uusia asiakasryhmiä. Kaikille kansalaisille tarkoitettu puhelinneuvonta on edelleen maksuton.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen juhlavuosi oli työntäyteinen ja monipuolinen. Tulokset eivät synny tyhjästä, vaan ne syntyvät tekijöiden ammatillisesta vastuuntunnosta, jatkuvasta halusta oppia uutta ja kiintymyksestä työhön. Humanistisilla aloilla ei edelleenkään valitettavasti kyetä houkuttelemaan työntekijöitä palkoilla, kilpailuvalttina on henkisesti palkitseva työ. Pitkälle koulutetut humanistitutkijat ansaitsisivat enemmän myös aineellista tunnustusta koko yhteiskunnan kannalta merkittävästä työstään. Kiitän henkilöstöä siitä, että se sietää tämän epäsuhtan oman ammattitaitonsa ja aineellisen tunnustuksen välillä ja jaksaa tehdä vuodesta toiseen tuloksia, joista koko suomalainen yhteiskunta voi nauttia ja hyötyä.

Pirkko Nuolijärvi
professori, johtaja

Forskningscentralen för de inhemska språken 25 år

År 2001 var ett jubileumsår för Forskningscentralen för de inhemska språken, som då fyllde 25 år. Vårt jubileum sammanföll med två andra: det hade förflutit 150 år sedan den första professuren i finska språket inrättades och Kotikielen Seura fyllde 125 år. Under den jubileumsvecka som anordnades med anledning av detta höll också Forskningscentralen för de inhemska språken ett seminarium för allmänheten den 13 mars 2001.

Andra viktiga projekt var arbetet med att förbereda övergången till ett nytt avlöningssystem, att förbättra data-säkerheten samt att skydda samlingarna. Under året publicerade vi ett forskningspolitiskt program, som sedan låg till grund för planeringen av arbetet. De externa webbsidorna förnyades, och intranätet fick en allt starkare ställning som forum för information och kontakt. Biblioteket övergick till ett nytt datasystem och kom på detta sätt med i högskolornas gemensamma lånesystem Helka. I slutet av året infördes ett nytt system för löne- och personaladministration. Också jämställdhetsplanen och den personalpolitiska planen uppdaterades.

De internationella kontakterna utökades och förstärktes främst när det gällde forskning i talat språk, namnforskning, språkvård och språkpolitik. Inom ramen för det europeiska språkåret deltog vi i flera evenemang både utomlands och i Finland. Det nordiska samarbetet inom språk- och namnvården var liksom förut livligt. Här hemma stärktes samarbetet med universiteten, vilket bland annat tog sig uttryck i att gemensamma forskningsprojekt planerades. Forskningscentralen ingick ett avtal med finska institutionen vid Helsingfors universitet om en gemensam professur inom namnforskningen, och forskningsprofessorn inledde sitt arbete den 1 oktober 2001. I samarbete med Finska litteratursällskapet inledde vi på hösten ett projekt om digitaliserat material inom kulturforskningen, finansierat av Finlands Akademi. Forskningscentralen deltog också i språklagskommitténs arbete samt i vetenskapsmönstringen Kultur 2001 och vetenskapsdagarna.

Publiceringsverksamheten var livlig och representerade ännu fler områden än tidigare: vi gav ut både vetenskapliga monografier, artiklar och populärt hållna texter. Liksom tidigare år utkom tidskrifterna Kielikello

och Språkbruk fyra gånger och Hiidenkivi sex gånger. Nya forskningsprojekt planerades och inleddes. Ett etymologiskt projekt för samiska språket inleddes i samarbete med Helsingfors universitet och Uleåborgs universitet. Planen för ett forskningsprojekt kring finska kundsamtal i Helsingfors godkändes, och projektet kommer att inledas år 2002. Den externa finansieringen hade ungefär samma omfattning som förut.

Det tekniska och innehållsmässiga samarbetet mellan ordboksredaktionerna fortsatte. Lexikograferna utarbetade ett kompendium om lexikografisk terminologi. Romani fick en starkare ställning inom lexikografen när finska-romani ordbok utkom med stöd från forskningscentralen. Ett preliminärt manuskript till den finsk-estniska ordbok som utarbetats i samarbete med institutet för estniska i Tallinn färdigställdes.

Språkvården sköt på många sätt fram sina positioner. Allt fler rekommendationer fanns på webbsidorna. En webbversion av Kielikello färdigställdes. Inriktningen på ett långsiktigt arbete med kundorganisationerna i språkvårdsutbildningen har lett till ett gott resultat. Också endagskurserna har gjorts mångsidigare, och nya kundgrupper har upptäckt dem. Framför allt den svenska språkvården hade ett nära samarbete med massmedierna. Telefonrådgivningen, som är avsedd för alla medborgare, är fortfarande avgiftsfri.

Forskningscentralens jubileumsår var ett mångsidigt år fyllt av arbete. Resultaten har inte uppstått ur intet, utan bakom dem ligger personalens ansvarskänsla, ständiga vilja att lära sig nytt och intresse för arbetet. Inom den humanistiska branschen kan vi tyvärr fortfarande inte locka arbetstagare med löfte om höga löner, utan vårt trumfkort är att arbetet är givande. De högt utbildade humanistiska forskarna skulle förtjäna bättre materiell erkänsla för sitt arbete till fromma för hela samhället. Jag vill tacka de anställda för att de ger sig till tåls med att deras yrkesskicklighet inte röner den materiella erkänsla som den skulle förtjäna och för att de år efter år orkar utföra ett arbete som gagnar hela det finländska samhället.

Pirkko Nuolijärvi
professor, direktör

—————Yksi yhtenä, laksi lahtena. 7.8.2001

HEIKKINEN, VESA: Kova luu, Putinin poika. 18.9.2001
 —————Missä on vastaisku-uutisen ihminen? 14.10.2001
 —————Nuorisojoukko valmis on taistelemaan? 24.8.2001
 —————Onnelle osui. 21.6.2001
 —————Politiikka on myös sanomatta jättämisen taidetta. 2.2.2001
 —————Päin kriittistä lukutaitoa // Ilkka. 22.12.2001
 —————Reilu jätkä, kauppa ja meininki. 19.4.2001
 —————Suomen kielen juhlaa. 13.3.2001
 —————Tekstit tulevat tykö. 8.7.2001
 —————Viinaviinaa tutkijatutkijan kotikotona? 20.12.2001

HYVÄRINEN, RIITTA: Ei joulupostia minulle. 31.12.2001
 —————Entä jos räntä olisi roosaa? 22.10.2001
 —————Junassa on kylmä. 7.3.2001
 —————Karvan varassa. 3.7.2001
 —————Kohteliaisuutta ja kohteliaisuutta. 15.5.2001
 —————Meidän kieli on parempi kuin teidän kieli. 9.4.2001
 —————Muuttukoon suomen kieli! 22.1.2001
 —————Tomaatin onni. 21.8.2001
 —————Viattomat ja vialliset nuorisokirjat. 12.12.2001
 —————Yhdysanoja on hyvä pitää silmällä. 15.9.2001

TIILILÄ, ULLA: Ale alkaa. 5.1.2001
 —————Biisi pienolle. 21.11.2001
 —————Keskustelun kehyksiä. 30.5.2001
 —————Kirjakieli, puhekieli, virkakieli, arkikieli? 19.3.2001
 —————Lapsia on lupa inhota. 4.12.2001
 —————Mitäs me riittelijät. 18.7.2001
 —————Oppivelvollisuusilmoituksesta asiakastytyväisyyskyselyyn. 5.2.2001
 —————Rikkinäisiä puhelimia // Turun Sanomat. 22.4.2001
 —————Sata vuotta sortovuosista. 26.8.2001
 —————Äiti, äiskä vai Ulla? // 24.10.2001

Kurkistin // Hiidenkivi

ERONEN, RIITTA: Ajan sana : Eettinen banaani. (2001) : 1, s. 50
 —————Ajan sana : Hyvä brändi. (2001) : 5, s. 43
 —————Ajan sana : Kakutuksen merkitys. (2001) : 3, s. 47
 —————Ajan sana : Leikisti vai oikeasti? (2001) : 2, s. 50
 —————Ajan sana : Me jästit. (2001) : 4, s. 47
 —————Ajan sana : Oman mobiilini mukanani kannan. (2001) : 6, s. 44

KOSKENHEIMO, JUKKA: Kemiö ja Kemijoki lienevät samaa alkuperää. (2001) : 4, s. 47

PALKKI, RIITTA: ”Minä tahdon kernaasti puhua suomen kielen”. (2001) : 3, s. 50

PUNTTILA, MATTI: Itsellisiä köyhäinhoitolaisia. (2001) : 5, s. 47

RUPPEL, KLAAS: Alueen nimestä maan nimi. (2001) : 3, s. 47
 —————Kirjakielen kehityksessä monia vaihteita. (2001) : 5, s. 46

JOKI, LEENA: Kapakka on siisti mesta. 24.4.2001, s. B5

KANKAANPÄÄ, SALLI: Väitteitä piilossa. 27.3.2001, B5

KOLEHMAINEN, TARU: Alejen aika. 23.1.2001, s. B7

——— Joululaulujen kielisolmuja. 24.12.2001

——— ”Loihesi lausumahan”. 14.8.2001, s. B5

——— Positiivinen tulos on negatiivista. 8.5.2001, s. B7

——— Roskaruokaa? 9.10.2001, s. B6

——— Ruumis, kalmo ja keho. 3.7.2001

——— Vammat piiloon? 12.6.2001, s. B5

KORHONEN, RITVA: Kokemuksia nimestä ja paikasta. 24.7.2001, s. B5

LÄNSIMÄKI, MAIJA: Elohiiri hyppää. 3.4.2001, B6

——— Kämpälöintiä. 19.6.2001, B5

——— Laskiaisrokkaa. 27.2.2001, B5

——— Lusikka kauniiseen käteen. 13.2.2001, s. B6

——— Muumisisarukset lähtee Japaniin. 9.1.2001, s. B7

——— Paikkaillaanko potilasta kirveellä? 15.5.2001, s. B11

——— Pidetäänkö peijaiset? 30.10.2001, s. B6

——— ”Remonttivapaa koti”. 31.7.2001, s. B4

PIEHL, AINO: Oma vai vieras euro? 11.12.2001, s. B7

PUNTTILA, MATTI: Mistä kirjakieleen tuli d? 13.11.2001, s. B4

——— Murteellisuuksia kirjakielessä. 18.12.2001, s. B6

PYHÄLAHTI, MINNA: Voiko ihminen olla ”se”? 16.10.2001, s. B6

SARVAS, LEENA: Simaa simasuulle. 1.5.2001, s. B7

SLOTTE, PETER: Helsingin ”amerikkalaiset” Linjat. 16.1.2001, s. B5

VILPPULA, MATTI: Erinomaisen ilkeä ihminen. 26.6.2001

——— Hoi muori, pötyä pöytään! 22.5.2001, s. B7

——— Hämärän kaksimielisyyys. 7.8.2001, s. B5

——— Kielensä kahleissa. 6.3.2001, s. B5

——— Kielikylypyjä rautakaupassa. 23.10.2001, s. B4

——— Kiva pimu iskän kaa. 11.9.2001, s. B4

——— Mummoja oravanpyörässä. 13.3.2001, s. B7

——— Pieniin päin. 20.11.2001, s. B8

Kielijuttu // Aamulehti.

Palsta ilmestyy 18 maakuntalehdessä.

HALONEN, JOHANNA: Imagonkohotusta? 2.10.2001

——— Jennat ja Aleksit, Mariat ja Juhanit. 3.4.2001

——— Joulun juhlista jaloin? // Ilkka 16.12.2001

——— Kieli korvassa. 20.2.2001

——— Kotoniemeltä Saarijärvelle. 30.8.2001

——— Marraskuu martaiden kuu // Ilkka 10.11.2001

——— Nimiarkeologiaa. 22.5.2001

——— Nimiä mielessä ja maisemassa. 8.5.2001

The Research Institute for the Languages of Finland 25 years

The Research Institute for the Languages of Finland had its 25th anniversary in 2001. This milestone was celebrated with a public seminar with short presentations and an extensive exhibition on 13 March 2001, in conjunction with the 150th jubilee of the first professorship in Finnish and the 125th anniversary of the Mother Tongue Society.

Other core issues of the year included the development of the new salary system and data protection, as well as database security. A new programme on research policy was also published. The web site of the Research Institute was reformed, and the status of the Intranet as a forum of communication was strengthened. The library adopted a new system, joining the ADP lending system of the universities. At the end of the year, the Research Institute adopted a new salary and personnel management program, which has helped to rationalise the salary management. The plans for equality and personnel policy were also updated.

The Research Institute had a very successful 25th year of operations, with an active and versatile role in both the research community and the entire society. The international relations were reinforced and the work of the Research Institute was made known in new contexts and before new audiences. The international cooperation was especially vivid in the fields of research into spoken language, onomastic research and language planning.

As usual, the Nordic cooperation in language and name planning was intense. The cooperation with domestic universities was reinforced with, e.g., various joint projects. The Research Institute established a joint professorship of onomastics with the Finnish Department of the University of Helsinki. A project with the Finnish Literature Society, Digitised Corpora in Cultural Studies, and funded by the Academy of Finland, was introduced in the autumn.

New research projects were planned and launched. The project on Saami-language etymology was introduced in cooperation with the universities of Helsinki and Oulu. The plan for the project ”Service encounters in spoken-

language situations in Helsinki” was approved, and it will start in 2002. The external funding of the research projects remained roughly at the same level as before.

The Research Institute produced a great number of publications — scientific monographs, articles and texts for the general public — in a wider range of fields than before. The journals Kielikello and Språkbruk were published in four, and Hiidenkivi in six issues.

The technical and content-related cooperation between the different dictionary projects continued. The lexicographers drafted a compendium on the terminology of the field. Romani achieved a stronger position, as the Finnish-Romani Dictionary was published. Furthermore, the preliminary manuscript of the Finnish-Estonian Dictionary, compiled in cooperation with the Institute of the Estonian Language, was drafted.

Language planning gained more attention in many ways. The web site now offers more recommendations on language use. The Internet version of the journal Kielikello, Verkko-Kielikello, was introduced. Long-term cooperation in training with customer organisations has proved effective. One-day seminars have been diversified, as well, and new customer groups have been discovered. The telephone advice service is still free of charge.

The jubilee year was many-sided and full of activity. The results do not emerge from nothing — they grow from the personnel's professional responsibility, from their continuous desire to learn new things and their attachment to their work. Unfortunately, it is still not possible to attract employees with high salaries in the humanistic fields, the main asset being the intellectual gratification the work offers. Yet, humanistic researchers with in-depth education should be acknowledged for their important work for society. I would like to thank the personnel for tolerating this disproportion between their professional skills and the material acknowledgement, working for the benefit of Finnish society year after year.

Pirkko Nuolijärvi
Professor, Director

Forskningscentralens svenska verksamhet

Året 2001 var ett arbetsintensivt år inom den svenska verksamheten. Språkvården arbetade för högt tryck med en mängd olika projekt, av vilka flera var uppdrag som finansierades med externa medel. En klar tendens var samtidigt att begreppet språkvård i allt högre grad utvidgades i riktning mot så kallad statusvård, dvs. olika slags språkpolitiska åtgärder. Samma tendens är tydligt skönjbar i hela Norden och också i det övriga Europa.

Ett viktigt specialprojekt som samtidigt har inneburit en ny inbrytning för språkvården var projektet Språkkonsult för skolorna. Det finansierades med bidrag från Svenska kulturfonden och genomfördes i samarbete med fonden och Utbildningsstyrelsen. Inom ramen för projektet besökte språkkonsulten Eivor Sommardahl ca 70 svenska skolor och diskuterade språkproblem med över tusen lärare från 110 skolor och lika många föräldrar och elever. Hon föreläste också på allmänna fortbildningskurser för lärare och på kurser ordnade för lärarstudier, yrkesskollärare och dagvårdspersonal. Bland temana för besöken och föreläsningarna kan nämnas tvåspråkighet, läraren som språklig förebild och språkliga stimulansåtgärder. Projektet kommer att resultera i en idébok som kommer ut under första halvåret 2002.

Den stora efterfrågan på språkvård fortsatte. Utöver Rundradion, som redan i ett tjugotal år har köpt språkvård motsvarande 70 % av ett årsverke, var de viktigaste finansörerna för verksamheten Konstsfundet (språkvård för Hufvudstadsbladet) och Svenska folkskolans vänner (språkgranskning av läromedel). Språkgranskningen av läromedel var det est arbetskrävande av språkvårdens projekt och krävde mer än ett årsverke.

På uppdrag av Nordiska ministerrådets språkpolitiska referensgrupp lät forskningscentralen två för ändamålet visstidsanställda forskare utreda frågan om så kallade domänförluster för finskan respektive finlands-svenskan, närmast i förhållande till engelskan men för svenskans vidkommande också i förhållande till finskan. Utredningarna administrerades av svenska avdelningen och rapporterna har legat som grund för den samnordiska rapporteringen om de nordiska språkens status.

Arbetet på en ny upplaga av Stora finsk-svenska ordboken inleddes i samarbete med förlaget WSOY.

Avdelningen anordnade i april ett seminarium om dialekter och ortnamn för att fira sin mångåriga medarbetare Peter Slotte som fyllde 60 år. Dessutom medverkade avdelningen aktivt i arrangemangen av två av Nordiska ministerrådets språkliga konferenser (en på Island och en i Pargas) och av Hugo Bergroth-dagen på Hanaholmen och det svensk-finska översättarseminariet i Tusby. Hela tio av medarbetarna deltog i Tjugofemte sammankomsten för svenskans beskrivning i Åbo.

Svenska avdelningen var representerad i ett tjugotal finländska och nordiska språkligt relaterade nämnder, kommittéer och andra samarbetsorgan.

Listan över personalens publikationer upptar två böcker där de anställda medverkat som redaktörer och ca sjuttio artiklar, av vilka ett tiotal längre vetenskapliga artiklar och resten huvudsakligen kortare språkvårdsartiklar, recensioner o.dyl.

TANNER, SATU: Främmandeordbok av encyklopedist (Arvost. teos: Suuri sivistysanakirja / Veli Valpola. - Helsinki, 2001) // LexicoNordica. - Oslo : Nordisk forening for leksikografi. Vol. 8 (2001), s. 259—267

VALTAVUO-PFEIFER, RITVA: Recension (Recension av: Norsk etternamnleksikon. Norske slektsnamn – utbreiing, tyding og opphav / Olav Veka. - Oslo, 2000) // Studia anthroponymica Scandinavica.- Uppsala : Swedish Science Press [distr.]. 19 (2001), s. 162—166

Bibliografiat - Bibliografier

KRISTIANSSON-SEPPÄLÄ, ANNA-LIISA: Auli Hakulisen julkaisuja // Hakulinen, Auli: Lukemisto : kirjoituksia kolmelta vuosikymmeneltä. - Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2001 (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia ; 816), s. 435—446

Linguistic bibliography for the year 1997 : and supplement for previous years / publ. by the Permanent International Committee of Linguists under the auspices of the International Council of Philosophy and Humanistic Studies / ed. by Mark Janse and Sijmen Tol ; avec l'assistance de Inge Angevaare ; [contributor Anna-Liisa Kristiansson-Seppälä ...et al.]. - Dordrecht : Kluwer, 2001. - C + 1609 s.

Selected bibliography of the onomastics of the Uralian languages / István Hoffman (President of the editorial board) ; Ritva Liisa Pitkänen (Co-president of the editorial board). - Debrecen - Helsinki, 2001. (Onomastica Uralica ; 1a) - 241 s.

Selected bibliography of the onomastics of the Uralian languages / István Hoffman (President of the editorial board) ; Ritva Liisa Pitkänen (Co-president of the editorial board). - Debrecen - Helsinki, 2001. (Onomastica Uralica ; 1b) - S. 247—469

STENHAMMAR, EEVA-LIISA: Finnish // Selected bibliography of the onomastics of the Uralian languages / István Hoffman. - Debrecen - Helsinki, 2001. (Onomastica Uralica ; 1a), s. 53—150

Kieli-ikkuna // Helsingin Sanomat

AALTO, TIINA: Toritistä Vilukkotie, Kotitistä Rusojuurentie. 10.7.2001, s. B5

AAPALA, KIRSTI: Inarinsaame – kotimaisin kielemme. 10.4.2001, s. B4

————— Nimettömän nimi. 2.1.2001, s. B7

————— Sinistä silmäniloa. 29.5.2001, s. B5

————— Variksien marjat. 25.9.2001, s. B5

ERONEN, RIITTA: Helpottaako easiointi? 27.11.2001, s. B5

————— Ulkomaalaiset ja ulkomaiset ystävät. 21.8.2001, s. B10

FORSBERG, HANNELE: Koska meitä käsketään. 18.9.2001, s. B10

————— Mahdoton tehtävä. 28.8.2001, s. B5

HURTTA, HEIKKI: Erki Nool Otepäällä. 17.7.2001, s. B5

————— ”Glimes talomuseo”. 17.4.2001, s. B10

————— Häissä Kuhmoisissa. 4.12.2001, s. B6

————— Kansainväliset kisat? 20.3.2001, s. B6

————— ”Meni ko jänkähä”. 2.10.2001.

————— Muuttuuko kieli, muuttuuko maailma? 6.11.2001, s. B9

————— Ota minut vihtoriksi. 5.6.2001, s. B5

————— Rappeutuuko kieli? 4.9.2001, s. B7

————— Suomalaisittain huono tulos. 30.1.2001, s. B9

- FORSMAN, SANDRA: 2 000 nya ord på väg in i 2000-talet (Arvost. teos: Nyordsboken. Med 2 000 nya ord in i 2000-talet. Svenska språknämnden och Nordstedts Ordbok. - Stockholm, 2000) // Språkbruk. 2001 : 1, s. 24—25
- Domstolsord på fem språk (Arvost. teos: Tuomioistuinsanasto / red. Kaisa Kuhmonen. - Helsinki, 2001) // Språkbruk. 2001 : 4, s. 21
- Kan man äta tamago? (Arvost. teos: Galangal - och 1 500 andra ord / Adam Alsing & Erik Videgård. - 2000) // Språkbruk. 2001 : 4, s. 21
- Två nya språkspaltsböcker (Arvost. teokset: Vi säger så / Lars-Gunnar Andersson, 2000 ; Språkfrågor / Siv Strömquist, 2000) // Språkbruk. 2001 : 1, s. 26
- HIIDENMAA, PIIRJO: Mistä sanat tulevat? (Arvost. teos: Suomen sanojen alkuperä : etymologinen sanakirja 1—3 / päätoimittaja Ulla-Maija Kulonen. - Helsinki, 1993 — 2000) // Kirjakatsaus : uutuuskirjojen arvosteluja. - Helsinki : Utis-Apaja. 2001, toukokuu, s. 12
- AF HÄLLSTRÖM, CHARLOTTA: En deilig dag for å gå på tur! (Arvost. teos: Nordisk språkförståelse / Catharina Grünbaum. - Voksenåsen, 2001) // Språkbruk. 2001 : 4, s. 22
- Grammatik för nybörjare (Arvost. teos: Svensk universitetsgrammatik för nybörjare / Gunlög Josefsson. - Lund, 2001) // Språkbruk. 2001 : 4, s. 23
- Inledning till grammatiken (Arvost. teos: Inledning till grammatiken / Ulf Teleman, Staffan Hellberg och Erik Andersson. - Stockholm, 2001) // Språkbruk. 2001 : 4, s. 23
- Skriv rätt på svenska och engelska (Arvost. teos: Skrivregler för svenska och engelska från TNC (TNC 100). - Solna : Terminologisentrum TNC, 2001) // Språkbruk. 2001 : 3, s. 24
- Språkligt lösgodis (Arvost. teos: Våra språk i tid och rum / Marianne Blomqvist et al. (red.). - Helsingfors, 2001) // Språkbruk. 2001 : 4, s. 23
- KANKAANPÄÄ, SALLI: Kirjeiden kirjoittamisen sosiaalisia käytänteitä (Arvost. teos: Letter writing as a social practice / David Barton & Nigel Hall (toim.). - Amsterdam, 2000) // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 2, s. 347—357
- LAITINEN, LEA: Semiotiikan yleisesityksiä (Arvost. teokset: Semiotiikka. Merkeistä mieleen ja kulttuuriin / Harri Veivo & Tomi Huttunen. - Helsinki, 1999 ; Semiotiikka vasta-alkajille ja edistyville / Paul Cobley & Liza Jantz. - Helsinki, 1999 ; The Routledge companion to semiotics and linguistics / Paul Cobley (toim.). - New York, 2001) // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 4, s. 673—679
- LINDBERG, SILVA: Hjäringymnastik (Arvost. teos: Svår grammatik och ordbildning i svenska som främmande språk / Anna Hallström och Urban Östberg. - Lund : Studentlitteratur, 2001) // Språkbruk. 2001 : 3, s. 24
- Svenska ortnamn i Estland (Arvost. teos: Svenska ortnamn i Estland med svenska motsvarigheter / Marianne Blomqvist. - Ekenäs, 2000) // Språkbruk. 2001 : 1, s. 26
- MARTOLA, NINA: Första svenska ordboken (Arvost. teos: Norstedts första svenska ordbok) // Språkbruk. 2001 : 4, s. 24—27
- NUOLIJÄRVI, PIIRKKO: Moniäänistä morfologian tutkimusta (Arvost. teos: Morfologiasta moniäänisyyteen: Suomen kielen kvasirakenteen merkitys, käyttö ja kehitys / Taru Salminen. - Helsinki, 2000) // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 3, s. 475—480
- SLOTTE, PETER: Svenska ortnamn i Estland (Arvost. teos: Svenska ortnamn i Estland / Marianne Blomqvist. - Ekenäs, 2000) // Svenskbygden. - Ekenäs : Svenska folkskolans vänner. 80 (2001) : 2, s. 17—19
- SÖDERGÅRD, LISA: Språkliga möten (Arvost. teos: Språkliga möten. Tvåspråkighet och kontaktlingvistik / Ulla Börestam & Leena Huss. - Lund : Studentlitteratur, 2001) // Språkbruk. 2001 : 3, s. 25
- Svenska sakprosa (Arvost. teos: Verklighetens texter. Sjutton fallstudier / Björn Melander & Björn Olsson, red. - Lund : Studentlitteratur, 2001) // Språkbruk. 2001 : 3, s. 25
- Två böcker om textanalys (Arvost. teos: Att analysera text. Stilanalys med exempel. 3 uppl. / Lars Melin & Sven Lange. - Studentlitteratur, 2001 ; Metoder för brukstextanalys / Lennart Hellspong. - Lund : Studentlitteratur, 2001) // Språkbruk. 2001 : 3, s. 24

Uusi tutkimuspoliittinen ohjelma

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (Kotus) on kieli-tieteellinen tutkimuslaitos, jonka toiminta-ajatuksena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden asemasta kulttuurissa ja yhteiskunnassa sekä näin luoda edellytyksiä kielelliselle tasa-arvolle Suomessa. Tätä tehtäväänsä Kotus toteuttaa suomen, ruotsin, saamen kielten sekä romani- ja viittomakielen alalla. Tekeillä on myös eräitä projekteja suomen sukukielten aloilta.

Kotus on Suomen merkittävin tieteellisten sanakirjojen tekijä. Nämä sanakirjat pohjautuvat vuosikymmenten pitkäjänteiseen aineistonkeruutyöhön. Laajalle yleisölle Kotuksen tunnetuin työsarja on ehkä kuitenkin kielenhuolto, jota Kielitoimisto hoitaa. Myös Suomessa käytettävän ruotsin kielen, kuten ohjelmassa olevien muidenkin kielten huolto, on tärkeä osa Kotuksen toimintaa. Kielentutkimushankkeissaan Kotus analysoi suomalaisen kieliyhteisön ja kotimaisten kielten nykytilaa ja historiaa. Tutkimuksen, sanakirjojen laatimisen ja kielenhuollon tueksi ylläpidetään laajoja aineistokokoelmia ja kielitieteellistä kirjastoa.

Tutkimuskeskus laati vuonna 2001 toimintansa suuntaviivoja pohtivan tutkimuspoliittisen ohjelman *Kotimaisten kielten talo*. Ohjelmassa korostetaan, että tarvitaan yhä enemmän tutkimukseen perustuvaa tietoa siitä, mitä Suomessa puhuttavissa kielissä tapahtuu. Lisäksi tarvitaan asiantuntemusta kielen käyttöä ja maan kielitilannetta koskevissa kysymyksissä.

Kielentutkimus elää yhteiskunnassa ja muuttuu sen mukana. Kun esimerkiksi nyt puolet suomalaisista asuu Tampereen eteläpuolella ja suurimpiin kaupunkeihin siirtyy yhä enemmän väestöä, myös kielen alueellinen vaihtelu saa uusia piirteitä. Kielellinen vaihtelu on yksi tutkimuskeskuksen keskeinen tutkimuskohde.

Elinkeinorakenteen ja työn luonteen muuttuminen jättää jälkiään suomalaisten kielimuotoihin. Koulutus pitenee ja lisääntyy, ja yhä useampi ihminen tekee työtään lukemalla, kirjoittamalla sekä neuvottelemalla ja keskustelemalla. Sähköiset yhteydet luovat uutta kielenkäyttökulttuuria. Kielenkäyttäjän on nykyoloissa kyettävä tuottamaan ja ymmärtämään kieltä monissa tilanteissa ja arvioimaan kielen merkitystä toiminnassaan. Tämä luo haasteita kirjoitettuun kieleen kohdistuvalle kielenhuollolle. Miten neuvoa ja kouluttaa kielenkäyttäjää niin, että heille syntyisi yhä analyyttisempi ote omaan ja toisten kielenkäyttöön? Kirjakielen kehitys ja erilaiset viranomaistekstit ovat näissä oloissa tärkeitä tutkimuskohteita.

Euroopan unionin jäsenyys on lisännyt äidinkielen aseman ja suomalaisuuden pohdintaa. Suomalaisuuden ymmärtämistä tukevat murteita ja kielihistoriaa valaisevat sanakirjat ja arkistoaineistot. Kielentutkimuksella on tärkeä rooli pohdittaessa suomalaisen identiteetin eri puolia. Kun englannin kielen käyttö on laajentunut talouselämässä, tieteessä ja nuorisokulttuurissa, tutkimuskeskuksen tehtävänä on pyrkiä vahvistamaan äidinkielen käyttöalan säilymistä sanastotyöllään, tutkimushankkeillaan ja kielipoliittisilla kannanotoillaan.

Suomen kielitilanne on muuttunut myös niin, että perinteisten kotimaisten kielten — suomen, ruotsin, saamen kielten, romanikielen ja viittomakielen — rinnalle on tullut uusia kieliä. Esimerkiksi venäjän, viron ja somalin kielten puhujien määrä on 1990-luvulla kasvanut. Kotuksen asiantuntemus ja laajat kieliaineistot voivat olla tukena mm. näiden kielten kehittämisessä ja sanakirjojen laatimisessa.

Valtion tutkimuslaitoksena Kotus on Suomen ainoa yliopistojen ulkopuolinen kielitieteellinen laitos. Samoin se on valtion tutkimuslaitoksista ainoa, joka harjoittaa kielentutkimusta. Tämä asettaa paineita työn oikeaan suuntaamiseen, kun voimavaroina on kuitenkin vain noin sadan henkilön työpanos.

Suuren yleisön lisäksi Kotus pitää yhteyksiä mm. koulutusta tarjoamalla eri organisaatioihin, joiden toiminnassa viestinnällä on merkittävä asema. Tällaisia ovat mm. valtion ja kuntien hallinto, oppilaitokset, joukkoviestimet ja yritysmaailma.

Kotimaisen tiedeyhteisön osana tutkimuskeskus tekee yhteistyötä yliopistojen laitosten kanssa mutta profiloituu itsenäisesti valitsemillaan tutkimusaloilla. Kansainvälinen yhteistyö on vilkasta kielenhuollon ja -tutkimuksen alalla. Yhteistyönä Tallinnan Viron kielen instituutin kanssa on valmistumassa laaja *Suomi-viro-sanakirja*

Lähivuosien tavoitteena on, että Kotus toimii maamme keskeisenä nykykielen sanaston, rakenteen, käytön ja vaihtelun sekä kielipoliittisten kysymysten asiantuntijana. Tätä roolia toteutetaan antamalla kielenkäytön neuvontaa ja tarjoamalla apuneuvoja suurelle yleisölle, tuottamalla sanakirjoja sekä suuren yleisön että tiedeyhteisön käyttöön ja osallistumalla tiedeyhteisön toimintaan julkaisemalla tutkimuksia.

Ritva Paananen
suunnittelupäällikkö

— Muodot voivat aiheuttaa päänvaivaa // Sihteeri & assistentti : sihteerien & assistenttien ammattilehti. - Helsinki : BBM. 2001 : 6, s. 62.

— Vertailumuotojen sudenkuoppia // Sihteeri & assistentti : sihteerien & assistenttien ammattilehti. - Helsinki : BBM. 2001 : 3, s. 62.

VIERTIÖ, ANNASTIINA: Monen alan ammattilaisia Kielitoimiston kursseilla / Sari Vaula ja Annastiina Viertiö // Kielikello. 2001 : 3, s. 34—35

— Nipotuksen harjoittamista? // Sihteeri & assistentti : sihteerien & assistenttien ammattilehti. - Helsinki : BBM. ISSN 0785-3246. 2001 : 1, s. 58—59

— Odotetaan kopiointia! // Sihteeri & assistentti : sihteerien & assistenttien ammattilehti. - Helsinki : BBM. 2001 : 8, s. 52—53

— Pilkku vai ei? // Suomen lehdistö : lehdistön viestintäpoliittinen julkaisu. - Helsinki : Sanomalehtien liitto. 72 (2001) : 5, s. 43

— Sydneyhyn vai Sydneyyn? // Suomen lehdistö : lehdistön viestintäpoliittinen julkaisu. - Helsinki : Sanomalehtien liitto. 72 (2001) : 7, s. 41

VILPPULA, MATTI: Hausjärven murre // Hausjärvi-kirja / Lasse Toivola. - Hämeenlinna : Hausjärvi-seura, ry., 2001, s. 75—96

— Kiva – ett ord från Kajanaland // Språkbruk. 2001 : 4, s.12—13

WELIN, SAARA: Luovutettujen kuntien suomalaisnimien taivutus // Kielikello. 2001 : 2, s. 19—21

ÄIKÄS, MONICA: Språkliga problem i översatta läromedel // Språkbruk. 2001 : 2, s. 12—14

Arvostelut - Recensioner

AINALA, TERHI: Isoisien asuinsijoilla (Arvost. teos: Suomalainen kylä kuvattuna ja muisteltuna / Anna Kirveenummi, Riitta Räsänen. - Helsinki, 2000) // Hiidenkivi. 8 (2001) : 1, s. 32—33

— Nurmijärvellä koettua ja elettyä (Arvost. teos: Eteläisessä Hämeessä. Kirjallisia kuvia Nurmijärveltä / Toim. Pirjo Itkonen. - Nurmijärvi, 2000) // Hiidenkivi. 8 (2001) : 4, s. 40—41

— Recension (Arvost. teos: Nimien vuoksi / Toim. Johanna Komppa, Kaija Mallat & Toni Suutari. - Helsinki, 2001) // Namn och bygd. - Uppsala. Vol. 89 (2001), s. 187—188

JULKUNEN, VERNA: Arkitekstien analyysia (Arvost. teos: Glenn F. Stillar: Analyzing everyday texts. Discourse, rhetoric and social perspectives, 1998) // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen seura. 105 (2001) : 2, s. 357—359

EIRAS, VUOKKO: Kurzrezension (Arvost. teos: Sukukansapäivien satoa. Kirjoituksia ja puheenvuoroja suomalais-ugrilaisuudesta / Redaktion Marja Lappalainen. - Helsinki, 2000) // Finnisch-ugrische Forschungen : Zeitschrift für finnisch-ugrische Sprach- und Volkskunde. - Helsinki : Suomalais-Ugrilainen Seura. 56 (2001) : 1—3, s. 470—471

ERONEN, RIITTA: Hyvä elämä itäafrikkalaiseen tapaan (Arvost. teos: Parempi pakaroita kuin päätä vailla : 500 sananlaskua hyvästä elämästä / Raimo Harjula. - Helsinki, 2000) // Hiidenkivi. 8 (2001) : 1, s. 35

— Omfattande ordbok över finsk slang (Arvost. teos: Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii : stadin slangin suursanakirja / Heikki Paunonen ja Marjatta Paunonen) / (översättning från finska: Nina Martola) // LexicoNordica. - Oslo : Nordisk forening for leksikografi. 8 (2001), s. 189—194

— Slangin pikkujättiläinen (Arvost. teos: Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii : stadin slangin suursanakirja / Heikki Paunonen ja Marjatta Paunonen) // Kielikello. 2001 : 1, s. 18—20

FALK, MIA: Praktisk hjälpreda för bättre dokument (Arvost. teos: Skriva på kontor. Standarder och rekommendationer för dokumentutformning. - SIS Förlag, 2001) // Språkbruk. 2001 : 4, s. 2

FORSBERG, HANNELE: Kaksi murrekirjaa Savon maakunnasta (Arvost. teokset: Savonlinnan seudun murrekirja / Marjatta Palander. - Helsinki, 1999 ; Mikkelin seudun murrekirja / Aila Mielikäinen. - Helsinki, 1999) // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 1, s. 156—162

- Euroopan unioni - maailman suurin käännösmylly // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. - Stockholm. 2001 : 3, s. 15—18
- Kahden kerroksen kieltä // Virallinen lehti. - Helsinki : Edita. 2001, 31.1.2001, s. 18—19
- Lyhenteet €, e ja EUR // Kielikello. 2001 : 3, s. 38—39 (Kysyttyä)
- Lyhentämätön sana alkuvaiheessa helpoin ymmärtää // Kielikello. 2001 : 3, s. 38 (Kysyttyä)
- Miljardi, miljoona ja tuhat euroa // Kielikello. 2001 : 3, s. 39 (Kysyttyä)
- Oma raha, omat sanat // Kielikello. 2001 : 3, s. 38 (Kysyttyä)
- Schengenin sopimus muuttaa Schengen-kansalaisten elämää ja kieltä // Virallinen lehti. - Helsinki : Edita. 2001 : 37, 28.3.2001, s. 16—17
- Sentin merkitseminen // Kielikello. 2001 : 3, s. 39 (Kysyttyä)
- PUNTTILA, MATTI: Kieli ja identiteetti (lyhennelmä Mänttärin sukujuhlassa 9.7.2000 pidetystä esitelmästä) // Niinipuu : Mänttärin sukuyhdistyksen jäsenlehti. - Anjalankoski : Mänttärin sukuyhdistys. 7 (2001) : 1, s. 16—17
- Miten suomen kirjakieli valittiin? Miksi lähtökohtana ei ole esimerkiksi savon murre? (vastaus lukijakyselyyn) // Tiede. - Helsinki Media. 2001 : 7, s. 64
- Saveron kirjattu menneisyys // Anjalankosken Sanomat. 2.8.2001, s. 2
- PYHÄLAHTI, MINNA: Ajatusviiva ja yhdysmerkki // Kielikello. 2001 : 3, s. 40 (Kysyttyä)
- Milloin välilyönti yhdysmerkin edelle? // Kielikello. 2001 : 3, s. 41 (Kysyttyä)
- Sanaluokkien taistelu // Sihteeri & assistentti : sihteerien & assistenttien ammattilehti. - Helsinki : BBM. 2001 : 7, s. 52—53
- Tarttuuko substantiivitauti? // Virallinen lehti. - Helsinki : Edita. 2001 : 62, 30.5.2001, s. 14—15
- Verbien kertomaa // Suomen lehdistö : lehdistön viestintäpoliittinen julkaisu. - Helsinki : Sanomalehtien liitto. 72 (2001) : 8, s. 41
- RAEVAARA, LIISA: Vanhuus vaivojen selittäjänä // Gerontologia. 2001 : 2, s. 176—177
- REUTER, MIKAEL: Finnair försummar svenskan // Hufvudstadsbladet. - Helsingfors : Hufvudstadsbladet. 11.1.2001
- Jubileumsår med nya utmaningar // Språkbruk. 2001 : 1, s. 3—4
- Låt oss slå vakt om mångfalden // Språkbruk. 2001 : 4, s. 3
- När Y-signum blev FO-nummer, eller Stora slaget om Y // Språkbruk 2001 : 3, s. 25
- RÄSÄNEN, MATTI: Entistä ehempi // Kielikello. 2001 : 1, s. 2627
- Miksi mennään mönkään // Kielikello. 2001 : 4, s. 30-31
- Mitä Kielitoimiston puhelinneuvonnasta kysytään // Kielikello. 2001 : 3, s. 28—33
- SEPPÄNEN, EVA-LEENA: Tämä ja tuo keskustelussa // Kielikello. 2001 : 4, s. 23—24
- SLOTTE, PETER: Ohjeita kaksikielisten alueiden nimistösuunnitteluun / Samuli Aikio, Sirkka Paikkala, Peter Slotte // Kielikello. 2001 : 2, s. 26—31
- Rätt om Pedersöre // Hufvudstadsbladet. - Helsingfors : Hufvudstadsbladet. 5.12.2001
- Två gånger fel // Vasabladet. - Vasa : Vasabladet. 12.12.2001
- Welling och Kivitok // Hufvudstadsbladet. - Helsingfors : Hufvudstadsbladet. 14.1.2001
- TANNER, SATU: Saunan sanoja // Sauna. - Helsinki : Sauna-seura. 2001 : 2, s. 4—9
- TIILILÄ, ULLA: Näkymiä tekstityöhön ja työteksteihin // Kielikello. 2001 : 3, s. 7—11
- Valitse ja osta // Ilkka. - Seinäjoki. 8.1.2001
- VAULA, SARI: Euro mielessämme // Suomen Lehdistö : lehdistön viestintäpoliittinen julkaisu. - Helsinki : Sanomalehtien liitto. 68 (2001) : 9, s. 37.
- Monen alan ammattilaisia Kielitoimiston kursseilla / Sari Vaula ja Annastiina Viertiö // Kielikello. 2001 : 3, s. 34—35

Suomen romanikieli

Romaneja on asunut Suomessa noin 450 vuotta. Romanikieli on elänyt pääasiassa puhutussa muodossa romaninyhteisön sisällä, ja kielen käyttö on rajoittunut lähinnä perhepiiriin (ja salakieleksi). Virallista käyttöä romanikielellä ei ole alkuaan ollut ja kirjallinen traditioikin on varsin nuori. 1950-luvulta lähtien romanikieli on romanien elämäntavan muutosten mukana alkanut nopeasti heiketä, jopa niin, etteivät romanilapset enää opi kieltä samalla tavoin äidinkielenomaisesti kuin suomea. On lisäksi väitetty, että nykyään enää vain vanhat romanit kykenevät kommunikoidaan romanikielellä sujuvasti. Kieltä on kuitenkin ryhdytty 1970-luvulta lähtien erilaisin toimenpitein aktiivisesti elvyttämään. Esimerkiksi opetusministeriön asettaman ortografiakomitean työn tuloksena syntyi 1970-luvun alussa suositus Suomen romanikielen oikeinkirjoitusjärjestelmäksi. Erilaisia oppimateriaaleja on julkaistu. Romanikielen kouluopetus aloitettiin 1980-luvun lopulla.

Romanikieli kuuluu indoeurooppalaisen kieliperheen indoarjalaiseen kielikuntaan. Yhdessä sisarkielensä hindin, urdun ja marathin kanssa se on Intian vanhan kulttikielen, sanskritin, sukukieli. Romanikielen puhujia eräiden arvioiden mukaan on koko maailmassa noin 40 miljoonaa, joista Euroopassa noin 7–9 miljoonaa. Suomen romaneita on noin 13 000, joista 10 000 Suomessa ja lisäksi 3 000 Ruotsissa. Suomen romanien puhuma romanikielen murre kuuluu ns. pohjoiseen murreryhmään. Lähimpänä Suomen romanikieltä ovat siten Englannin sekä toisaalta Puolan, Pohjois-Venäjän ja Baltian romanikielen murteet.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksessa on tehty työtä romanikielen hyväksi jo 20 vuotta, mutta virallisesti romanikielen tutkimus ja huolto on kuulunut Kotimaisten kielten tutkimuskeskukseen tehtäviin vuodesta 1996. Tutkimuskeskuksen ensimmäinen romanikielen lautakunta perustettiin 1997. Lautakunnan tehtävänä on pyrkiä vakiinnuttamaan romanikielen kirjakieltä. Lautakunta tekee kieltä koskevia periaatteellisia ja yleisluonteisia suosituksia. Muutaman toimintavuotensa aikana romanikielen lautakunta on käsitellyt lähinnä sana- ja termikysymyksiä.

Romanikieleen yritetään luoda myös uutta termistöä nyky-yhteiskunnan tarpeita silmällä pitäen. Romani-

kielen lukusanoille sekä viikonpäivien ja kuukausien nimille on luotu normistoa. Lautakunnan käsittelemä laajin kieliopillinen ongelma on ollut kieliopillisen suvun ilmaiseminen romanikielessä. Romanikielen lautakunnan ohella tutkimuskeskuksen romanikielen toiminnassa on ollut kaksi selvää painoalaa: sanakirjatyöt ja kieliaineistojen keruu. Sekä sanakirjatyön että kieliaineistojen osalta tilannetta voidaankin tällä hetkellä pitää hyvänä.

Tutkimuskeskus on antanut Viljo Koivistolle asiantuntija-apua kahden sanakirjan toimittamisessa. *Romani-suomi-englanti -sanakirja* ilmestyi vuonna 1994. Vuonna 2001 valmistui *Suomi-romani -sanakirja*, joka on laajin tähän mennessä laadittu Suomen romanikielen sanakirja. Lisäksi on toimitettu tutkimustyötä varten *Romanikielen käänteissanasto*, joka ilmestyi vuonna 1999 Kimmo Granqvistin toimittamana.

Aineiston keruun päätavoitteena on ollut tuottaa materiaalia tutkimuksen tarpeisiin ja työstettäväksi romanikielen opetuksen käyttöön, mutta myös samalla saada mahdollisimman paljon kieltä tallennettua tuleville polville. Romanikielen kielenaineskokoelmat ovat nykyään varsin monipuoliset. Aineistot käsittävät vanhoja sanastoja alkaen 1900-luvun alusta, evankeliumien käännöksiä, romaninkielisiä kirjoituksia 1970-luvulta vuoteen 1995, Yleisradion romaninkielisiä uutisia vuosilta 1997–2000 sekä puhuttua kieltä lähivuosilta. Puhekielen aineisto on kirjoitettu nauhoitteilta, joista valtaosa on tuoreita Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen romanisuunnittelijan keräämiä. Vanhimpia aineistoja on kuitenkin jo 1960-luvulta.

Romanikielen perustutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa Suomen romanikielen äänteellisestä, muoto- ja lauseopillisesta rakenteesta sekä sanastosta. Tutkimus on tähän mennessä painottunut äänne- ja muotooppiin, joista on tuotettu julkaisuja ja esitelmöity kongresseissa. Äänneoppia on tutkittu jo melko systemaattisestikin. Muotoopin puolella on saatu hyvälle alulle ohjelmisto, jolla sananmuotoja voidaan analysoida automaattisesti.

Kimmo Granqvist, romanikielen tutkija

Saamen kielen tutkijan työkenttää

Suomen saamelaisista runsaat 4 000 (55 %) asuu saamelaisten kotiseutualueella, johon kuuluvat Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnat sekä Sodankylän kunnan pohjoisosassa sijaitseva Lapin paliskunnan alue. Saamelaiset muodostavat nykyään kolmasosan saamelaisen kotiseutualueen koko väestöstä. Vielä ennen toista maailmansotaa saamelaisten osuus oli noin puolet alueen koko väestöstä. Suomen saamelaiskäräjien selvitysten mukaan saamelaisten osuus koko kunnan väestöstä on Utsjoella noin 69,9 % (987 henkeä), Enontekiöllä noin 19,3 % (429 henkeä), Inarissa noin 30,1 % (2 243 henkeä) ja Sodankylässä noin 4,2 % (424 henkeä).

Nykyään Norjassa, Ruotsissa, Suomessa ja Venäjällä asuvasta saamelaisväestöstä noin puolet puhuu saamea. Pohjoissaame on saamen kielistä puhujamäärältään suurin. Se on myös saamen kielistä ainoa, joka nykyään on väestön enemmistön kielenä saamelaisalueen eräissä osissa, Suomessa Utsjoen kunnassa. Pohjoissaamen voidaan sanoa olevan Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoisosien eli kalottialueen saamelaisten yhteinen kieli. Suomen saamenkielisestä väestöstä noin 70 % puhuu pohjoissaamea. Saamelaiskäräjien tekemän selvityksen mukaan vuonna 1999 Suomen saamelaisista puhui äidinkielenään pohjoissaamea 1 739, inarinsaamea 299 ja koltansaamea 386 ja suomea 3 815 henkilöä. Tietoja ei saatu 1 263 henkilöltä; heistä suurin osa oli alle kouluikäisiä lapsia.

Suomen perustuslain mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla. Laki saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa tuli voimaan vuoden 1992 alusta lähtien. Saamelaiskäräjien ja oikeusministeriön työryhmässä on valmistunut saamelaisten kielilain uudistamista koskeva ehdotus, ja se annettaneen eduskunnalle vielä tämän vaalikauden aikana.

Vuoden 1999 alusta saamenkielisillä oppilailta saamelaisten kotiseutualueella on perusopetuslain mukaan oikeus saada pääosa kouluopetustaan saamen kielellä.

Käytännössä opetus ei ulotu inarin- ja koltankielisiin oppilaisiin. Ylioppilastutkintoa kokonaisuudessaan ei ole vielä mahdollista suorittaa saameksi. Ylioppilastutkinnon äidinkielen koe voidaan kirjoittaa pohjoissaamen ja inarinsaamen kielellä tai vieraana kielenä. Koltansaamen kielellä ei ole näitä mahdollisuuksia. Myös esiopetusta voidaan antaa inarinsaameksi, koltansaameksi tai pohjoissaameksi.

Suomessa saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen piirissä on noin 600 oppilasta. Heistä noin 150 saa kokonaan tai osittain saamenkielistä opetusta. Määrä on pysynyt vuodesta toiseen suurin piirtein samana. Opetusta annetaan nykyisin myös inarinsaamen ja koltansaamen kielillä, kiitos inarinsaamen- ja koltansaamen ns. kielipesien. Saamelaisten kotiseutualueella jokaisessa koulussa yhtä lukuun ottamatta annetaan jossain muodossa saamen kielen tai saamenkielistä opetusta. Opetusta järjestetään nykyisin myös kotiseutualueen ulkopuolella, mm. Helsingissä, Oulussa, Rovaniemellä ja Sodankylässä.

Koltansaamen puhujia asuu nykyään kahden valtakunnan alueella, Suomessa ja Venäjällä. Suomessa noin 15 % saamea äidinkielenään puhuvista on koltankielisiä. Suomessa koltan kieltä käytetään koti- ja koulukielenä, vaikka jo 1960-luvulta lähtien on ollut nähtävissä, että suomen kieli asteittain valtaa sijaa koltan kieleltä. Kielen elvyttämiseksi on vuodesta 1993 perustettu ns. kielipesiä, jotka on tarkoitettu alle kouluikäisille kielikylpypaikoiksi. Koltansaamen kielen puhujien asenne omaa äidinkieltään ja kulttuuriaan kohtaan on muuttunut positiiviseksi viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana. Nuoret ovat alkaneet kiinnostua vanhempensa kulttuurista ja ovat opetelleet kolttakatriljaa, perinnekäsitöitä ja leuddeja vetäen väkisinkin vanhemman väen mukaan.

Nykyisin sekä aikuiset että lapset opiskelevat innokkaasti koltansaamen kieltä. Vanhemman väen kanssa pyritään juttusille ja heitä haastatellaan, jotta heidän runsas sanavarastonsa ja koko muukin arvokas taitotietonsa tulisi tutuksi myös nuoremmille. Kirjoitetun kie-

KORHONEN, RITVA: Syntyikö Vionoja Ullavalla? // Helsingin Sanomat. 25.9.2001

LEHTINEN, OUTI: Kuvia kirjoitetusta suomesta / Vesa Heikkinen, Outi Lehtinen, Mikko Lounela // Kielikello. 2001 : 3, s. 12—15

LOUNELA, MIKKO: Kuvia kirjoitetusta suomesta / Vesa Heikkinen, Outi Lehtinen, Mikko Lounela // Kielikello. 2001 : 3, s. 12—15

LÄNSIMÄKI, MAIIJA: Vinoviivamuotia // Kielikello. 2001 : 1, s. 21—23

MAAMIES, SARI: Euroopan kielivuoden päättyessä // Kielikello. 2001 : 4, s. 3

———Maiden ja saarten nimien taivuttaminen / Raija Moilanen ja Sari Maamies // Kielikello. 2001 : 2, s. 32—35

———Nimistöhuolto, kielellistä ympäristönsuojelua // Kielikello. 2001 : 2, s. 3

———Tekstit työnä // Kielikello. 2001 : 3, s. 3

———Työtä kielten parissa ja kielten hyväksi : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 25-vuotias / Sari Maamies ja Pirkko Nuolijärvi // Etelä-Suomen sanomat. 9.4.2001 (Ilm. myös: Hämeen Sanomat 21.3., Kansan Tahto 21.3., Savon Sanomat 21.3., Etelä-Suomen Sanomat 9.4. ja Pohjolan Sanomat 30.4.)

MIKKONEN, PIRJO: Karjalaisia sukunimiä: arvoitukselliset eläinaiheiset henkilönnimet // Joulukannel : Karjalan liiton joulujulkaisu. - Helsinki, 2001, s. 45—47

———Ostoksilla Isossa Omenassa // Kielikello. 2001 : 3, s. 39 (Kysyttyä)

———Yhdysmerkki vai ei: Viron-matka ja Tapiolan seutu ; Nimien taivutusongelmia: Joe, Harley ja Sydney // Kielikello. 2001 : 2, s. 41—42 (Kysyttyä)

MOILANEN, RAIJA: Maiden ja saarten nimien taivuttaminen / Raija Moilanen ja Sari Maamies // Kielikello. 2001 : 2, s. 32—35

———Set-top boxista tv-sovitin // Kielikello. 2001 : 3, s. 39—40 (Kysyttyä)

———Y-tunnus LY-tunnuksen tilalle // Kielikello. 2001 : 3, s. 40 (Kysyttyä)

NUOLIJÄRVI, PIRKKO: Forskningscentralen för de inhemska språken 2000: Ett arbete inom språket och för språkens bästa // Toimintakertomus /Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. - Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2001, s. 4—5

———Hämeen murteiden levinneisyys ja nykytila // Hämeen käräjät II. Hämeen murteet ja kirjoituksia Hämeestä / Peltovirta, Jukka. - Hämeen Heimoliitto ry. - Hämeenlinna : Karisto, 2001, s. 10—22

———Kieli: kaiken aikaa uutta, vanhaa ja lainattua // Kulttuuri 2001. Utislehti numero 3. / Suomen Akatemia. - Helsinki : Suomen Akatemia, 2001, s. 30—32

———Kotimaisten kielten tutkimuskeskus vuonna 2000: Työtä kielten parissa ja kielten hyväksi // Toimintakertomus / Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. - Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2001, s. 2—3

———Lukijalle // Kotimaisten kielten talo. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toiminnan suuntaviivoja 2000-luvun alussa. - Helsinki, 2001 (Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja ; 119), s. 3

———Puhumisesta ja puhekulttuurin pysyvyydestä // Virke : äidinkielen opettajain liiton jäsenlehti. - Helsinki : Äidinkielen opettajain liitto. 2001 : 2, s. 8—10

———Research Institute for the Languages of Finland in 2000: Work with and for Languages // Toimintakertomus / Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. - Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2001, s. 6—7

———Työtä kielten parissa ja kielten hyväksi : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 25-vuotias / Sari Maamies ja Pirkko Nuolijärvi // Etelä-Suomen sanomat. 9.4.2001 (Ilm. myös: Hämeen Sanomat 21.3., Kansan Tahto 21.3., Savon Sanomat 21.3., Etelä-Suomen Sanomat 9.4. ja Pohjolan Sanomat 30.4.)

PAIKKALA, SIRKKA: Anvisningar för namnplanering inom tvåspråkiga områden / Samuli Aikio, Sirkka Paikkala, Peter Slotte // Språkbruk. 2001 : 3, s. 18—21

———Ohjeita kaksikielisten alueiden nimistösuunnitteluun / Samuli Aikio, Sirkka Paikkala, Peter Slotte // Kielikello. 2001 : 2, s. 26—31

PALOPOSKI, OUTI: Suomen kirjallisuus ulkomailla // Kääntäjä 2/2001.

PIEHL, AINO: Euro ja sentti suomeksi // Kielikello. 2001 : 3, s. 38 (Kysyttyä)

———Euro, Suomen valuutta // Virallinen lehti. - Helsinki : Edita. 2001 : 112, 26.9.2001, s. 16—17

- HEIKKILÄ, ELINA: Palkkauksen vaikutus työmotivaatioon - vai työmotivaatiolle? Kun sijamuodot sekaantuvat // Sihteeri & assistentti : sihteerien & assistenttien ammattilehti. - Helsinki : BBM. 2001 : 2, s.74—75
- Pruukaakko kronklata? // Suomen lehdistö : lehdistön viestintäpoliittinen julkaisu. - Helsinki : Sanomalehtien liitto. 72 (2001) : 2, s. 41
- Vähän paljon // Ilta-Sanomien Viikkoliite. 17.2., s. 8. (Kielipeli-palsta)
- HEIKKINEN, VESA: Kuvia kirjoitetusta suomesta / Vesa Heikkinen, Outi Lehtinen, Mikko Lounela // Kielikello. 2001 : 3, s. 12—15
- Pieni juttu, isohko asia // Journalisti. 23.3.2001.
- Presidentti puhui kuin poliitikko // Aamulehti. 19.1.2001 (Alakerta)
- Tekijät ja lukijat tekstien väleissä // Kielikello. 2001 : 3, s. 4—6
- HIIDENMAA, PIRJO: Aavemaista kieltä // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. - Stockholm. 2001 : 4, s. 12—13
- Kielitoimiston puhelinneuvonta - kuka kysyy ja miksi? // Kielikello. 2001 : 3, s. 25—27
- Kieli työelämässä : Teksti työnä, virka kielenä // Toimintakertomus /Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. - Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2001, s. 10
- HOYER, KARIN: Dövhets och teckenspråk öppnar nya dörrar // Postcards, Implicitness, Constructions 14.10.2001 / Eds. Ville Laakso, Jaakko Leino, Jarno Raukko. - Vantaa, 2001, s. 168—174
- En minoritet inom en minoritet // Kuurojen lehti 2001 : 2, s. 40-41
- HURTTA, HEIKKI: Askel askeleelta // Kielikello. 2001 : 4, s. 14—16
- Kielentutkimus ja rumat sanat // Aikalainen. 6 (2001): 4, s. 3 (Suomen kielen palsta)
- Miten jänkä taipuu // Kielikello. 2001 : 4, s. 35 (Kysyttyä)
- HYVÄRINEN, RIITTA: Itäuusimaalaisuus on tarinoita // Suomen lehdistö : lehdistön viestintäpoliittinen julkaisu. - Helsinki : Sanomalehtien liitto. 72 (2001) : 4, s. 37
- Kustannustoimittaja - kirjailijan paras kaveri? // Kielikello. 2001 : 3, s. 36—37 (Kieli työssä)
- Nimi kuuluu kaikille // Sihteeri & assistentti : sihteerien & assistenttien ammattilehti. - Helsinki : BBM. 2001 : 4, s. 60—61
- Sinut korkojen kanssa - kielenhuoltajana Suomen Pankissa // Kielikello. 2001 : 1, s. 31—32 (Kieli työssä)
- Suomeisen Antsu ja automurtaja Asemakadulta // Suomen lehdistö : lehdistön viestintäpoliittinen julkaisu. - Helsinki : Sanomalehtien liitto. 72 (2001) : 10, s. 41
- Sähköistä kielenkäyttöä // Sihteeri & assistentti : sihteerien & assistenttien ammattilehti. - Helsinki : BBM. 2001 : 5, s. 102—103
- Uusi nimi tuo onnen? // Suomen lehdistö : lehdistön viestintäpoliittinen julkaisu. - Helsinki : Sanomalehtien liitto. 72 (2001) : 1, s. 35
- AF HÄLLSTRÖM, CHARLOTTA: En grömt bigåva pristagare // Språkbruk. 2001 : 3, s. 10—11
- Talat språk på Hanaholmen // Språkbruk. 2001 : 3, s. 8—9
- HÄNNINEN, ANNELI: Puhdas kaula : Vastaus // Kielikello. 2001 : 1, s. 34 (Kysyttyä)
- KOLEHMAINEN, TARU: Kielilautakuntien ensimmäinen yhteinen kokous // Kielikello. 2001 : 1, s. 9—11
- Maksetaanko euroina vai euroissa? // Kielikello. 2001 : 4, s. 8—13
- Millaisesta tavutuksesta kannattaa kiivailla? Vastine Aarne Kinnuselle // Helsingin Sanomat. 27.1.2001 (Keskustelua)
- Missä, missä pilkut on? // Virke. 2001 : 3, s. 62—63
- Onnea, herra Andersson! // Hiidenkivi. 8 (2001) : 4, s. 32
- Ruumiista Korppiselle // Länsi-Uusimaa. 8.9.2001. (Vastine)
- Tavaamisesta tavuttamiseen // Kielikello. 2001 : 3, s. 21—24

len oppimista vaikeuttaa vähäinen koltansaamenkielinen kirjallinen materiaali ja sen hankala saatavuus. Koltansaamenkielisessä kouluopetuksessa on kuluvana lukuvuonna ollut 24 oppilasta.

Inarinsaamea puhuu äidinkielenään noin 15 % Suomen saamenkielisestä väestöstä. Inarinsaamen kirjakielen asema on vahvistunut viime vuosien aikana. Sen ortografia virallistettiin vuoden 1996 saamelaiskonferenssissa. Myös inarinsaamen pelastamiseksi on perustettu kielipesiä, ja merkittävää työtä kielen ylläpitämiseksi tekee myös inarinsaamen kielen yhdistys. Kielen elvyttämiseksi se on toteuttanut Suomen kulttuurirahaston tukemana omaa ohjelmaansa, johon kuuluvat myös kielipesät. Määrätietoinen työ onkin tuonut tuloksia: kun ennen työn aloittamista inarinsaamenkielisessä kouluopetuksessa ei ollut kuin muutama oppilas, niin nykyisin siinä on noin 30 oppilasta.

Nykyisin saamenkielisiä ohjelmia on päivittäin Inarin, Karasjoen ja Kiirunan saamelaisradioissa. Inarissa sijaitseva Yleisradion saamelaistoimitus lähettää päivittäin omalla kanavallaan ohjelmaa kolmella saamen kielellä, ei kuitenkaan lastenohjelmia. Saamenkielisten televisio uutisten lähetykset ovat alkaneet vuonna 2001 aluksi norjalais-ruotsalaisena yhteistyönä. Tämän vuoden alusta ne ovat laajenneet myös Suomeen, mutta rajoittuvat kuitenkin etupäässä Lapin läänin alueelle. Suomessa ilmestyy ainoastaan kaksi saamen-

kielistä lehteä, nekin harvakseltaan, vain muutama numero vuodessa: pohjoissaamenkielinen aikakauslehti *Sápmelaš* ja inarinsaamenkielinen lehti *Anáraš*. Norjassa ilmestyvät kaksi kertaa viikossa pohjoissaamenkieliset sanomalehdet *Min Aigi* ja *Aššu*, joita luetaan laajalti myös Ruotsissa ja Suomessa.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen saamen kielen huoltajan tehtävänä on tukea ja edistää saamen kielen käyttöä ja kehitystä. Hänen toimipaikkansa on tällä hetkellä Enontekiöllä. Hän antaa saamen kielen käyttöä ja nimistöä koskevia neuvoja puhelimitse ja kirjeitse sekä kirjoittaa tarpeen mukaan saamen kieltä ja sen käyttöä koskevia lehtikirjoituksia ja osallistuu julkiseen keskusteluun. Lisäksi hän osallistuu tarvittaessa opetustyöhön pohjoisissa yliopistoissa ja saamelaisalueen oppilaitoksissa. Kielenhuoltaja tarkistaa kartta- ja muita virallista nimistöä maksullisena palveluna.

Saamen kielen huoltaja osallistuu sanastohankkeisiin yhteistyössä muiden kielenhuoltajien kanssa. Tällä hetkellä hän tekee tutkimusta poronhoitajasaamelaisten kulttuuritietojärjestelmästä, joka sisältää mm. Itä-Enontekiön paikannimien, poronhoitoon liittyvän maasto- ja vesistötermistön ja poronhoitoon liittyvän termistön tutkimusta. Hän laati myös saamenkielistä kulttuurisanakirjaa.

Klemetti Näkkäläjärvi
saamen kielen tutkija

Kielenhuolto euroaikaan

Kielenhuollon näkyvimpiä tehtäviä on kielineuvonta, jonka kysyntä oli totuttuun tapaan vilkasta. Perinteisen puhelinneuvonnan rinnalla kehitettiin edelleen sähköisiä palveluotoja, mm. verkkosivuja, jotka uusittiin kokonaan. Sivuille laadittiin sekä yleiskielenhuollon että nimistönhuollon perustietopakettit, joita täydennetään jatkuvasti. Uutena sähköisenä palveluotona saatiin markkinoille Kielikello-lehden sähköinen arkisto Verkko-Kielikello sekä sen CD-ROM-versio. Verkko-Kielikelloon on koottu lähes kaikki lehdestä julkaistut kirjoitukset vuodesta 1968 lähtien. Palvelussa on monipuoliset hakuominaisuudet, jotka mahdollistavat tiedon etsimisen. Näin vanhoissa Kielikellon numeroissa julkaistujen ohjeiden ja muiden artikkelien saatavuus ja käytettävyys on parantunut huomattavasti.

Vuoden aikana julkisuudessa on keskusteltu paljon kielestä. Etenkin euroon siirtyminen synnytti vilkasta keskustelua ja tiedontarvetta. Tämä on näkynyt kielineuvonnassa ja varsinkin EU-kielenhuoltajan työssä. Yritykset ja viranomaiset ovat joutuneet miettimään eurosummien esittämistä teksteissään, ja tiedotusvälineissä euron ja sentin kirjoittaminen ja niiden vaikutus kielenkäyttöön oli varsinkin loppuvuodesta paljon esillä. Tiedonjonon tyydyttämiseksi EU-kielenhuoltaja laati tutkimuskeskuksen verkkosivuille laajahkon euroaiheisen kokonaisuuden. Lisäksi hän koulutti mm. EU:n komission suomalaisia tulkkeja sekä käännöstieteen opettajia ja luennoi eri tilaisuuksissa EU-kielestä ja kielenhuollosta virkamiehille, kääntäjille ja kääntäjäopiskelijoille. Hän jatkoi myös selvitystä EU-säädösten vaikutuksesta suomalaisen säädöstehtiin.

Euroon siirtyminen oli esillä myös suomen kielen lautakunnan toiminnassa. Lautakunta käsitteli vuoden mittaan eräitä euron mukanaan tuomia kielikysymyksiä. Suomen, ruotsin ja saamen kielen lautakunnat antoivat yhteisen suosituksen kaavanimien ja haja-asutusalueiden teiden nimien antamisesta kaksikielisillä alueilla. Suosituksen valmistelivat näiden kielten nimistönhuoltajat yhteistyössä. Sen toivotaan yhtenäistävän kuntien käytäntöjä ja helpottavan viranomaisten työtä. Pohjoismaiden kielilautakuntien vuotuinen yhteiskokous pidettiin Ruotsissa. Kokouksen aiheena oli Pohjoismaiden kielilautakuntien rooli, tulevaisuus ja tehtävät.

Tutkimuskeskuksen yhteistyösopimus Tekniikan Sanastokeskuksen (TSK) kanssa on ollut kielenhuollon kannalta myönteinen. TSK:n asiantuntemusta on tarvittu mm. Suomen kielen perussanakirjan toimitustyössä erikoisalan termien tarkistukseen.

Nimistönhuollossa jatkui entiseen tapaan yhteistyö Maanmittauslaitoksen kanssa karttanimien tarkistuksessa. Vuoden aikana on pohjustettu myös uutta yhteistyötä Merenkululaitoksen kanssa. Valtion ja kuntien viranomaisille, yrityksille, seurakunnille ja yksityisille laadittiin parikymmentä lausuntoa periaatteellisista nimistökyymyksistä. Viranomaisten ja suuren yleisön tarpeisiin laadittiin myös kirjoitus *Mikä lapselle nimeksi?*, joka toimitettiin rekisteriviranomaisille ja on luettavissa tutkimuskeskuksen verkkosivuilla.

Kielenhuollon toimintaa 1997-2001

	1997	1998	1999	2000	2001
Puhelinvastauksia	24 534	25 100	21 498	19 732	20 339
Kirjallisia vastauksia	1 087	2 958	1 317	1 534	1 846
Radio- ja televisio-ohjelmia	66	56	60	100	74
Koulutusta tunteina	892	855	420	546*	560*
Tekstinhuolto tunteina	741	358	850	465*	365*
Tarkistettuja karttalehtiä	241	231	155	224	181

*Luvussa mukana vain Kielitoimiston maksullisen palvelun toiminta.

Koulutusyksikön toiminnassa painotettiin edelleen pitkäkestoista yhteistyötä asiakkaan kanssa, josta saadut tulokset ovat olleet myönteisiä. Muun muassa yhteistyö Kelan kanssa oli monipuolista ja tiivistä. Kelan koulutuksen materiaaliksi laadittiin mm. ohje *Miten kirjoitan asiakkaille*, jonka Kela on monistanut kaikkiin toimistoihinsa. Yksikössä on myös suunniteltu uudenlaisia ns. avoimia kursseja, joista erityisen suosituksi osoittautui äidinkieleltään ruotsinkielisille suunnattu kurssi ”Äidinkieli ruotsi, työkieli suomi”. Viranomaisille ja yrityksille järjestettiin asiakkaan tarpeisiin räätälöityjä kursseja enemmän kuin edellisellä vuonna.

Ohjeita kaksikielisten alueiden nimistösuunnitteluun / Samuli Aikio, Sirkka Paikkala, Peter Slotte // Kielikello. 2001 : 2, s. 26—31

AINALA, TERHI: Kotiseutu on kielessä ja mielessä // Päijät-Häme. 23.8.2001
 Larussa vai Lautasaaressa - kaupunkinimistö tutuksi // Kielikello. 2001 : 2, s. 9—11
 Maailma muuttuu, nimet muuttuvat // Internetso : Metso-konsernin henkilöstölehti. 2001 : 1, s. 10
 Mistä Hämeenkyrön paikannimet tulevat? // Hämeenkyrön Sanomat. 5.7.2001
 Paikannimet ovat viestejä // Päijät-Häme. 27.8.2001
 Topenon nimistä // Lopen Lehti. 28.11.2001, s. 2

ALANEN, TIMO: Somerolaiset linja-automiehet jatkosodassa // Someron joulu. - Somero : Somero-seura. 2001, s. 64—68
 Timo Tuomisen sotareissu // Lounais-Hämeen joulu. - Forssa : Lounais-Hämeen kotiseutu- ja museoyhdistys. 2001, s. 24—25

BERGSTRÖM-SÖDERLUND, SUSANNE: Dialekten i ”Okänd soldat” // Kuriren. - Vasa : F. Weegar. 2001 : 10—11

BLOMFELT, NORA: Från Cedrik till Ynk. Muminfigurer på svenska och finska // Språkbruk. 2001 : 4, s. 19
 Hänger din huppare på en bygel? // Språkbruk. 2001 : 3, s. 27—28

ERONEN, RIITTA: E-asiointi // Kielikello. 2001 : 4, s. 35 (Kysyttyä)
 Henki vai henkilö : Vastaus // Kielikello. 2001 : 1, s. 36 (Kysyttyä)
 Kaupunkisuunnittelua nimistön keinoin // Kielikello. 2001 : 2, s. 37—38
 Kotus täyttää vuosia // Kielikello. 2001 : 1, s. 3
 Mobiili // Kielikello. 2001 : 4, s. 35 (Kysyttyä)
 Pieniä ja suuria pronomnipulmia // Kielikello. 2001 : 4, s. 23—24
 Rulettia : Vastaus // Kielikello. 2001 : 1, s. 35 (Kysyttyä)
 Terveisiä Kielitoimistosta // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. - Stockholm. 2001 : 1, s. 11—13
 Ulkomaalainen ja ulkomainen // Kielikello. 2001 : 3, s. 20
 Uuden tekniikan uudet sanat // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. - Stockholm. 2001 : 4, s. 14
 Uudissanaterveisiä Kielitoimistosta // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. - Stockholm. 2001 : 2, s. 20
 Uudissanoja Kielitoimistosta // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. - Stockholm. 2001 : 3, s. 18
 Valtiotieteen vai valtiotieteiden kandidaatti? : Vastaus // Kielikello. 2001 : 1, s. 37 (Kysyttyä)
 Viestintävirasto // Kielikello. 2001 : 4, s. 35 (Kysyttyä)
 Viivat uusiksi, korjaus Kielikellon 3/2001 yhdysmerkkiohjeisiin // Kielikello. 2001 : 4, s. 35

FORSMAN, SANDRA: Om dialekt och riksspråk i den svenskösterbottniska skolan // Språkbruk. 2001 : 2, s. 15—20
 Skolor // Arena för modersmål och litteratur : medlemsblad för Svenska modersmåls lärarföreningen i Finland. - Helsingfors : Svenska modersmåls lärarföreningen i Finland. 2001 : 4, s. 16
 Språkspalten byter redaktör // Arena för modersmål och litteratur : medlemsblad för Svenska modersmåls lärarföreningen i Finland. - Helsingfors : Svenska modersmåls lärarföreningen i Finland. 2001 : 3, s. 16

GRANQVIST, KIMMO: Suomen romanikieli // Kielikello. 2001 : 1, s. 4—8

GUSTAFSSON, ANNA MARIA: Digital-tv // Officiella tidningen. 25.4.2001 (Myndigheternas svenska)
 Kommaterra rätt // Officiella tidningen. 31.10.2001 (Myndigheternas svenska)
 Livskompetens // Officiella tidningen. 28.2.2001 (Myndigheternas svenska)
 Mervärdesmat 29.8.2001 // Officiella tidningen. 29.8.2001 (Myndigheternas svenska)
 Talesmän och riksdagsledamöter // Officiella tidningen. 27.6.2001 (Myndigheternas svenska)

- Potilaan elämäntavoista keskusteleminen / Anssi Peräkylä, Marja-Leena Sorjonen, Tuukka Tammi, Liisa Raevaara ja Markku Haakana // Keskustelu lääkärin vastaanotolla / toimittaneet Marja-Leena Sorjonen, Anssi Peräkylä, Kari Eskola. - Tampere : Vastapaino, 2001, s. 161—182
- Simple answers to polar questions: the case of Finnish // Studies in Interactional Linguistics / Margret Selting & Elizabeth Couper-Kuhlen (toim.). - Amsterdam : John Benjamins, 2001, s. 405—431
- “Tästä asiasta me ei oikeastaan vielä tiedetä mitään” - Auli Hakulinen 60 vuotta / Jyrki Kalliokoski & Marja-Leena Sorjonen // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 1, s. 133—138
- TIILILÄ, ULLA: Elämää tekstiakraariossa, työtä kielessä / Vesa Heikkinen, Pirjo Hiidenmaa, Ulla Tiililä // XXVII Kielitieteen päivät Oulussa 19.—20.5.2000 / Helena Sulkala & Leena Nissilä (toim.). - Oulu : Oulun yliopisto, 2001 (Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora ; 41), s. 76—86
- TORIKKA, MARJA: Tverin karjalaismurteiden aineistot ja tutkimus / Leena Joki - Marja Torikka // Congressus internationalis Fenno-Ugristarum (2000) : Congressus nonus internationalis Fenno-Ugristarum, Tartu 7.—13.8.2000. Pars 4 : Dissertationes sectionum : Linguistica 1 / redegit Tõnu Seilenthal ; curaverunt: Anu Nurk, Triinu Palo. - Tartto, 2001, s. 464—472
- TUOMI, TUOMO: Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen haasteet : johtokunnan puheenjohtajuuskausi // Agricola Inkeriin : Juhlakirja Ilkka Savijärven 60-vuotispäiväksi. - Joensuu : Joensuun yliopiston humanistinen tiedekunta, 2001 (Studia Carelica humanistica ; 17), s. 22—27
- VALTAVUO-PFEIFER, RITVA: Åländska efternamn - struktur och utveckling (Summary: Surnames of Ålanders - structure and development) // Namn i en föränderlig värld. Rapport från den tolfte nordiska namnforskarkongressen, Tavastehus 13—17 juni 1998 / Gunilla Harling-Kranck (red.). - Helsingfors : Svenska litteratursällskapet i Finland, 2001 (Studier i nordisk filologi ; 78), s. 318—331
- VANHATALO, ULLA: Ekspressiivisanaston kontrastiivisen tutkimisen mahdollisuuksista // Itämerensuomalaista ekspressiivisanaston tutkimusta / toim. Juha Leskinen. - Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 2001 (Suomen kielen laitoksen julkaisuja ; 42), s. 131—136
- VILKUNA, MARIA: Miten erilainen suomen kieli on? // Tiede ja elämä : Tieteen päivät 2001 / toim. Jan Rydman. - Helsinki : Tieteellisten seurain valtuuskunta, 2001, s. 205—214
- VILPPULA, MATTI: Ihminen - nainen vai mies? // Congressus internationalis Fenno-Ugristarum (2000) : Congressus nonus internationalis Fenno-Ugristarum, Tartu 7.—13.8.2000. Pars 6 : Dissertationes sectionum : Linguistica 3 / redegit Tõnu Seilenthal ; curaverunt: Anu Nurk, Triinu Palo. - Tartto, 2001, 357—362
- Är eller var? Tempusproblem i ordboksdefinitioner // Konferensen om lexikografi i Norden (1999). Rapport från Konferens om lexikografi i Norden Göteborg 26—29 maj 1999. - Göteborg : Nordiska föreningen för lexikografi och Meijerbergs institut för svensk etymologisk forskning Göteborgs universitet, 2001 (Nordiska studier i lexikografi ; 5) (Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning ; 27) (Skrifter utgivna av Nordiska föreningen för lexikografi ; 6), s. 437—448
- YLI-LUUKKO, EEVA: Hämäläistä taukoilua (Abstract) // 21. Fonetikan päivät. Turku 4.—5.1.2001. - Turku, 2001, s. 19—28
- Yläsatakuntalainen intonaatiokuvio (Summary: Intonation pattern in upper Satakunta) // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 1, s. 2—21 [ref.]

Yleistajuiset artikkelit - Populära artiklar

- AAPALA, KIRSTI: Suomi, Ruotsi ja Venäjä - oma ja naapurin nimi // Kielikello. 2001 : 2, s. 39—40
- AIKIO, SAMULI: Anvisningar för namnplanering inom tvåspråkiga områden / Samuli Aikio, Sirkka Paikkala, Peter Slotte // Språkbruk. 2001 : 3, s. 18—21
- Lapin pitäjien nimiä // Kielikello. 2001 : 4, s. 32—34

Tutkimusaineistot karttuivat ja tietoturva parani

Tutkimuskeskuksen kielenaineskokoelmat sisältävät sähköisessä muodossa noin 77 miljoonan sanan kokoelmat juoksevaa tekstiä nyky-suomen ja nykyruotsin alalta. Lippumuodossa arkistoissa on yhteensä noin 20 miljoonaa nyky-suomen ja vanhojen murteiden sanoja sekä paikannimiä. Nämä arkistot ovat kaikkien tutkijoiden käytettävissä.

Lippumuotoiset murre-, nimi- ja nyky-suomen kokoelmat karttuivat vuoden aikana 74 000 lipulla. Sähköiset kielenaineskokoelmat laajenivat miljoonalla sanalla, ja teknisessä tuhoutumisvaarassa olevia ääninauhuja on saatu digitoitua yhteensä 2 500 tuntia. Maanmittauslaitoksen sähköinen paikannimiaineisto hankittiin tutkijoiden käyttöön. Tutkimuskeskus sai merkittäviä lahjoituksia kokoelmiinsa, kun fil. maist. Tauno Väinölä luovutti atk-muotoon saattamansa vuoden 1701 suomalaisen virsikirjan aineiston, professori Heikki Paunonen meänkielen nauhoitekopiota noin 40 tuntia ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjallisuusarkisto Eino Leskinen jäämistön.

Tutkimuskeskuksen fennistiikkaan ja uralistiikkaan erikoistunut tieteellinen kirjasto, jossa on 110 000 niddettä, on myös tutkijoille ja muille käyttäjille avoin. Se on palvellut laajasti tutkimuskeskuksen työntekijöiden lisäksi myös ulkopuolisia asiakkaita. Arkistojen ja kirjaston asiakkaille tehtiin lähes 1 700 tietopalveluselvitystä. Kirjasto on tuottanut aineistoja erilaisiin Internetin kautta käytettäviin tietokantoihin ja palvellut kaukolainoin korkeakoulu- ja erikoiskirjastoja. Kirjasto siirtyi vuonna 2001 Voyager-kirjastojärjestelmään. Muutoksen myötä kirjasto on atk-lainauksen piirissä ja käyttää korkeakoulu- ja useiden erikoiskirjastojen tavoin ns. Helkakorttia. Yhteistyö muiden erikoiskirjastojen kanssa on jatkunut tiiviinä.

Toimintavuoden aikana tutkimuskeskuksen tietoturvakysymykset ovat olleet keskeisesti esillä. Tutkimuskeskuksen tietoturvaohjelma valmistui ja tietojärjestelmien ja tietoverkon käytön sääntöjen valmistelutyö eteni pitkälle. Myös aineistojen turvalliseen ylläpitoon on kiinnitetty erityistä huomiota mm. toteuttamalla entistä parempia säilyttämiskäytäntöjä.

Kirjaston toiminta 1997-2001					
	1997	1998	1999	2000	2001
Asiakaskäynnit	7 308	7 056	11 995	9 786	7 056
Kartunta nidettä	1 078	1 186	1 423	1 333	1 088
Paikallislainoja	1 827	1 709	2 001	1 716	1 325
Kaukolainoja	119	139	154	160	148
Tietopalvelutoimeksiantoja				660*	670*
Luetteloituja nimekkeitä	5 260	3 230	4 191	5 345	3 183
* tilastoitu vuodesta 2000 alkaen					

Arkistojen suoritteet 1997-2001					
	1997	1998	1999	2000	2001
Asiakaskäynnit	1 300	1 500	1 467	1 384	1 001
Kartunta arkistolippuina	44 720	15 000	33 900	217 910	74 042
Äänitteiden kartunta tunteina	134	185	144	150	
ATK-aineistojen käyttöluvat	105	108	79	106	99
Sähköiset arkistot sanoina	14 013 310	36 500 000	53 200 000	76 000 000	77 000 000

Johto

Johtokunta - Direktion

Professori Pekka Sammallahti, puheenjohtaja
(professori Antero Niemikorpi)
Professori Tapani Lehtinen, varapuheenjohtaja
(professori Jyrki Kalliokoski)
Professori Erik Andersson
(professori Marika Tandefelt)
Professori Kaisa Häkkinen
(professori Leena Kytömäki)
Professori Klaus Laalo
(professori Marjatta Palander)
Professori Minna-Riitta Luukka
(filosofian maisteri Päivi Rainò)
Professori Pirkko Nuolijärvi
(toimistopäällikkö Mikael Reuter)
Erikoistutkija Aino Piehl
(erikoistutkija Riitta Palkki)

Johtaja - Direktör

Pirkko Nuolijärvi
(sijaiset / ersättare Maija Länsimäki ja Mikael Reuter)

Johtoryhmä - Ledningsgrupp

Pirkko Nuolijärvi, puheenjohtaja
Terhi Ainiala, pääluottamusmies
Pirjo Hiidenmaa / Sari Maamies, kielenhuolto-osasto
Maija Länsimäki, sanakirjaosasto
Ritva Paananen / Sari Maamies, suunnittelupäällikkö
Liisa Nuutinen, työsuojeluvaltuutettu
Mikael Reuter, ruotsin kielen osasto
Tuula Räihä, hallinto-osasto
Elisa Stenvall, tietohuolto-osasto
Maria Vilkuna, tutkimusosasto
Helena Suni, sihteeri

Osastonjohtajat - Avdelningsföreståndare

Tutkimusosasto: Maria Vilkuna
Kielenhuolto-osasto: Pirjo Hiidenmaa / Sari Maamies
Sanakirjaosasto: Maija Länsimäki
Svenska avdelningen: Mikael Reuter
Tietohuolto-osasto: Elisa Stenvall
Hallinto-osasto: Tuula Räihä
Kehittämisyksikkö: Ritva Paananen / Sari Maamies

Kielilautakunnat

1.6. alkaneella kolmivuotiskaudella

Suomen kielen lautakunta

professori Harri Mantila, puheenjohtaja
toimittaja Arvi Lind, varapuheenjohtaja
professori Auli Hakulinen
erikoistutkija Pirjo Hiidenmaa
lehtori Anita Julin
toimituspäällikkö Pekka Kukkonen
professori Marjatta Palander
tutkija Taru Kolehmainen, sihteeri

Svenska språknämnden

professori Marika Tandefelt, puheenjohtaja
professori Marianne Nordman, varapuheenjohtaja
opetuspäällikkö Gunborg Gayer
filosofian tohtori Sven-Erik Hansén
päätoimittaja Torbjörn Kevin
filosofian tohtori Ingegerd Nyström
toimistopäällikkö Mikael Reuter
tutkija Charlotta af Hällström, sihteeri

Romanikielen lautakunta

professori Fred Karlsson, puheenjohtaja
teologian kandidaatti, romanikielen opettaja
Henry Hedman, varapuheenjohtaja
tutkija Kimmo Granqvist
romanikielen opettaja Helena Hagert
romaniasiain yhdyshenkilö Unto Jääpuro
pääsihteeri Miranda Vuolasranta
romanikielen opettaja Tuula Åkerlund
erikoistutkija Anneli Hänninen, sihteeri

Suomalaisen viittomakielen lautakunta

koulutuspäällikkö Markku Jokinen, puheenjohtaja
tutkija Päivi Rainò, varapuheenjohtaja
laboratoriotyöntekijä Pirkko Johansson
videotuotantotyöntekijä Harry Malmelin
viittomakielen lehtori Terhi Rissanen
apuopettaja Esa Toom
tutkija Leena Savolainen, sihteeri

- Lääkärin kysymykset ja potilaan vastaukset / Liisa Raevaara ja Marja-Leena Sorjonen // Keskustelu lääkärin vastaanotolla / toimittaneet Marja-Leena Sorjonen, Anssi Peräkylä, Kari Eskola. - Tampere : Vastapaino, 2001, s. 49—69
- Potilaan diagnoosiehdotukset lääkärin vastaanotolla // Keskustelu lääkärin vastaanotolla / toimittaneet Marja-Leena Sorjonen, Anssi Peräkylä, Kari Eskola. - Tampere : Vastapaino, 2001, s. 113—133
- Potilaan elämäntavoista keskusteleminen / Anssi Peräkylä, Marja-Leena Sorjonen, Tuukka Tammi, Liisa Raevaara ja Markku Haakana // Keskustelu lääkärin vastaanotolla / toimittaneet Marja-Leena Sorjonen, Anssi Peräkylä, Kari Eskola. - Tampere : Vastapaino, 2001, s. 161—182

- REUTER, MIKAEL: Hvad indebærer det at et samfund er to-sproget? Exemplet Finland // Rapport från Konference om sprogpolitik, Kangerlussuaq 12—14 januari 2001. - Nuuk, 2001. - 12 s.
- Inuiaqatigiit marluinnik oqaaseqarnerat qanoq ittunik nassataqarpa? // Rapport från Konference om sprogpolitik, Kangerlussuaq 12—14 januari 2001. - Nuuk, 2001. - 12 s.
- Laga och lave // Ord til Arne Hamburger på ottiårsdagen 11. juli 2001 / Redigerad af Henrik Galberg Jacobsen ; Jørgen Schack. - Dansk Sprognævn, 2001. - (Dansk Sprognævns skrifter ; 31), s. 82—87
- Nordic contributions to national language policies // Institutional status and use of national languages in Europe. - Sankt Augustin : Asgard, 2001. - (Plurilingua ; 27), s. 171—178
- Språkvård och språkpolitik i Norden // Våra språk i tid och rum / redigerade av Marianne Blomqvist under medverkan av Mirja Saari och Peter Slotte. - Helsingfors, 2001. (Meddelanden från Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet ; B 21), s. 188—197
- Svenskan i Finland [japaninkielinen käännös ; Japanese translation] // Nordens språk [japaninkielinen käännös ; Japanese translation] / red. av. Allan Karker, Birgitta Lindgren, Ståle Loland ; Copyright Y. Yamashita, N. Mori, N. Fukui, K. Yoshida. - Japan : Tokai University Press, 2001, s. 116—135

- RUPPEL, KLAAS: Die FU-Transkription, ISO 10646 und Unicode // Congressus internationalis Fenno-Ugristarum (2000) : Congressus nonus internationalis Fenno-Ugristarum, Tartu 7.—13.8.2000. Pars 6 : Dissertationes sectionum : Linguistica 3 / redegit Tõnu Seilenthal ; curaverunt: Anu Nurk, Triinu Palo. - Tartto, 2001, 105—112

- SANDSTRÖM, CAROLINE: Synchronic variation in the gender system during dialect levelling // International conference on language variation in Europe: Proceedings of the First international conference on language variation in Europe. - Barcelona, 2001, s. 197—205

- SEPPÄNEN, EEVA-LEENA: Demonstratiivipronomit läsnäolijaan viittaamisen keinoina suomalaisessa keskustelussa // Congressus internationalis Fenno-Ugristarum (2000) : Congressus nonus internationalis Fenno-Ugristarum, Tartu 7.—13.8.2000. Pars 6 : Dissertationes sectionum : Linguistica 3 / redegit Tõnu Seilenthal ; curaverunt: Anu Nurk, Triinu Palo. - Tartto, 2001, 167—173

- SLOTTE, PETER: Lars Huldén och ortnamnen // “jag kan inte vara allvarsam tillräckligt lång stund” Lars Huldén 75 år. Föredrag hållna vid ett jubileumsseminarium för Lars Huldén den 25 april 2001 / Redaktion: Nina Edgren-Henrichson, Magnus Pettersson och Lena Huldén. - Helsingfors : Svenska litteratursällskapet i Finland. (Källan. Svenska litteratursällskapet informerar ; 2001 : 3), s. 13—21
- Många Jupitrar i alnackan // Våra språk i tid och rum / redigerade av Marianne Blomqvist under medverkan av Mirja Saari och Peter Slotte. - Helsingfors, 2001. (Meddelanden från Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet ; B 21), s. 226—236

- SORJONEN, MARJA-LEENA: Lääkärin ja potilaan vuorovaikutus tarkastelun kohteena / Anssi Peräkylä, Kari Eskola ja Marja-Leena Sorjonen // Keskustelu lääkärin vastaanotolla / toimittaneet Marja-Leena Sorjonen, Anssi Peräkylä, Kari Eskola. - Tampere : Vastapaino, 2001, s. 7—26
- Lääkärin kysymykset ja potilaan vastaukset / Liisa Raevaara ja Marja-Leena Sorjonen // Keskustelu lääkärin vastaanotolla / toimittaneet Marja-Leena Sorjonen, Anssi Peräkylä, Kari Eskola. - Tampere : Vastapaino, 2001, s. 49—69
- Lääkärin ohjeet // Keskustelu lääkärin vastaanotolla / toimittaneet Marja-Leena Sorjonen, Anssi Peräkylä, Kari Eskola. - Tampere : Vastapaino, 2001, s. 89—111

- Suomen kielen asema tieteen kielenä // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 2, s. 270
- Ymmärtämisen ulottuvuuksia vuorovaikutuksessa // Erikoiskielet ja käännösteoria. VAKKI-symposiumi XXI. Vaasa 10.— 12.2.2001 / toimittanut Outi Järvi. - Vaasa, 2001. (Vaasan yliopiston käännöstieteen ja ammattikielten tutkijaryhmän julkaisut ; 28), s. 27—43

- PAIKKALA, SIRKKA: Lagstiftningen om ortnamn i Finland (Summary: The Legislation on Place Names in Finland) // Namn i en föränderlig värld. Rapport från den tolfte nordiska namnforskarkongressen, Tavastehus 13—17 juni 1998 / Gunilla Harling-Kranck (red.). - Helsingfors : Svenska litteratursällskapet i Finland, 2001 (Studier i nordisk filologi ; 78) s. 227—236
- Paikannimet kulttuuriperintönä // Nimien maailmasta / toim. Kaija Mallat, Terhi Ainiala, Eero Kiviniemi. - Helsinki : Helsingin yliopiston suomen kielen laitos, 2001. (Kieli ; 14), s. 176—191
- Place Names as Cultural Heritage // Onoma : Bibliographical and information bulletin ; Bulletin d'information et de bibliographie. - Louvain. 35 (2000), s. 145—165
- Suomalaisten sukunimien historiaa // Mitä missä milloin 2002. - Helsinki : Otava, 2001, s. 265—269

- PALKKI, RIITTA: Lagring av ordbok över äldre finskt skriftspråk i strukturerad form // Konferensen om lexikografi i Norden (1999). Rapport från Konferens om lexikografi i Norden Göteborg 26—29 maj 1999. - Göteborg : Nordiska föreningen för lexikografi och Meijerbergs institut för svensk etymologisk forskning Göteborgs universitet, 2001 (Nordiska studier i lexikografi ; 5) (Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning ; 27) (Skrifter utgivna av Nordiska föreningen för lexikografi ; 6), s. 271—281
- Vanhan kirjasuomen sanakirjan rakenteisesta tallentamisesta (Resümee: Vana soome kirjakeele sõnaraamatu struktuuri salvestamine) // Leksikograafiaseminaar sõna tänapäeva maailmas : Leksikografinen seminaari sanat nykymaailmassa. - Tallinn : Eesti Keele Instituut, 2001 (Eesti Keele Instituudi toimetised ; 9), s. 90—100

- PALOPOSKI, OUTI: Kääntäminen historiassa // Alussa oli käännös / Riitta Oittinen ja Pirjo Mäkinen (toim.). - Tampere : Tampere University Press, s. 349—373
- Originality and the defence of translation // The Translator 7 (2001) :1, s. 71—89
- Past visions, completed missions: Early literary translators working into Finnish // Mission, vision, strategies, and values / Pirjo Kukkonen ja Ritva Hartama-Heinonen (toim.). - Helsinki : Helsinki University Press, s. 171—178

- PIEHL, AINO: Suomen kieli [japaninkielinen käännös ; Japanese translation] / Esko Koivusalo ; Aino Piehl // Nordens språk [japaninkielinen käännös ; Japanese translation] / red. av. Allan Karker, Birgitta Lindgren, Ståle Loland ; Copyright Y. Yamashita, N. Mori, N. Fukui, K. Yoshida. - Japan : Tokai University Press, 2001, s. 136—163

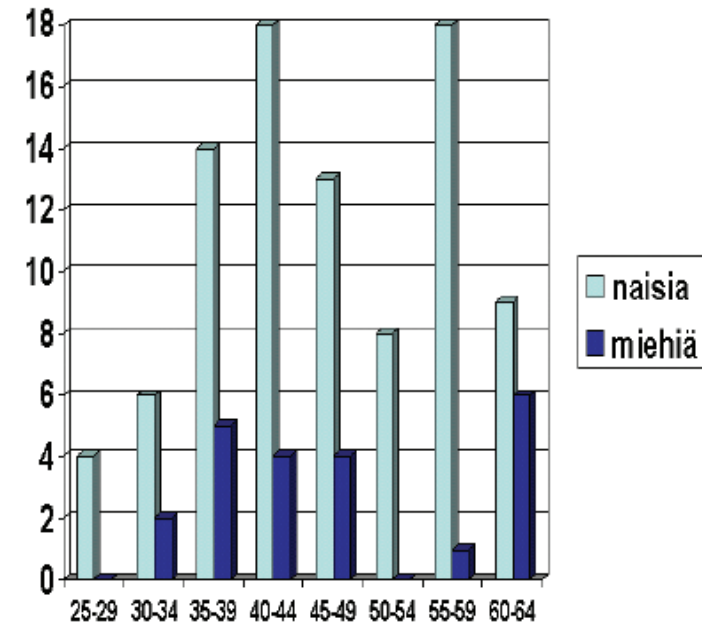
- PITKÄNEN, RITVA LIISA: The oldest toponyms and the origins of the population of the Finnish south coast // Congressus internationalis Fenno-Ugristarum (2000) : Congressus nonus internationalis Fenno-Ugristarum, Tartu 7.— 13.8.2000. Pars 6 : Dissertationes sectionum : Linguistica 3 / redegit Tõnu Seilenthal ; curaverunt: Anu Nurk, Triinu Palo. - Tartu, 2001, 53—58

- PUNTTILA, MATTI: Moderatiivsususe väljendamine läänemeresoome keeltes // Congressus internationalis Fenno-Ugristarum (2000) : Congressus nonus internationalis Fenno-Ugristarum, Tartu 7.—13.8.2000. Pars 6 : Dissertationes sectionum : Linguistica 3 / redegit Tõnu Seilenthal ; curaverunt: Anu Nurk, Triinu Palo. - Tartu, 2001, 61—64
- Olla-verbin reduplikaatiivisista sanaliitoista // Keele kannul : Pühendusteos Mati Ereli 60. sünnipäevaks 12. märtsil 2001. - Tartu, 2001 (Tartu ülikooli eesti õppeaasta toimetised ; 17), s. 275—284

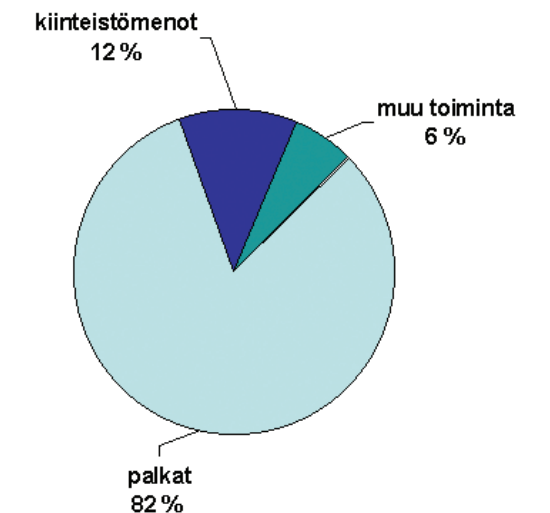
- RAEVAARA, LIISA: Institutionaalinen vuorovaikutus ja sen tutkiminen / Liisa Raevaara, Johanna Ruusuvaara, Markku Haakana // Institutionaalinen vuorovaikutus. Keskusteluanalyttisia tutkimuksia / toim. Johanna Ruusuvaara, Markku Haakana ja Liisa Raevaara. - Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2001. (Tietolipas ; 173), s. 11—38
- Kysymisestä ja vastaamisesta institutionaalisenä toimintana // Keskusteluanalyysin näkymiä / toim. Mia Halonen ja Sara Routarinne. - Helsinki : Helsingin yliopiston suomen kielen laitos, 2001. (Kieli ; 13), s. 47—69
- Lääketieteen termit lääkärin ja potilaan vuorovaikutuksessa / Markku Haakana, Liisa Raevaara, Johanna Ruusuvaara // Institutionaalinen vuorovaikutus. Keskusteluanalyttisia tutkimuksia / toim. Johanna Ruusuvaara, Markku Haakana ja Liisa Raevaara. - Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2001. (Tietolipas ; 173), s. 196—222

Tunnuslukuja

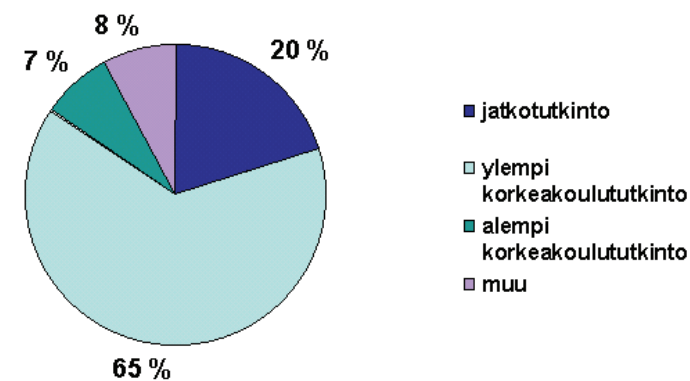
Henkilöstön ikäjakauma

Määrärahojen käyttö

Henkilöstön koulutustausta

Talousarvion toteutumalaskelma vuodelta 2001

Talousarviotili	Määräraha tai tuloarvio				
	Vuodelta 2001	Edelliseltä vuodelta	Käytettävissä	Käytetty tai kertynyt	Siirretty vuodelle 2002
Varsinaiset määrärahat					
29.88.23 Toimintamenot	13 944 000	1 256 522	15 200 522	14 659 462	541 060
29.88.53 Veikkausvoittovarat	11 504 000		11 504 000	11 504 000	
Yhteensä	25 448 000		26 704 522	26 163 462	541 060
Ulkopuolinen rahoitus					
29.88.23 Liiketaloudellisten suoritteiden tulot ja menot	1 540 967		1 540 967	1 322 864	218 103
29.88.23 Julkisoikeudellisten suoritteiden tulot ja menot	233 600		233 600	292 690	-59 090
34.06.02 Palkkaukset ja muut menot (työllistetyt)	227 775		227 775	212 271	15 504
Opetusministeriö:					
Suomi-viro-sanakirjaprojekti	230 000		230 000	230 000	0
Muihin tieteen tukemisesta aiheutuvat menot	250 000		250 000	250 000	0
Suomen Akatemia:					
Tutkimustyöhön					
Suomen kielen deskriptiivinen kielioppi	77 100		77 100	45 588	31 512
Digitoitu arkistoaines kulttuurintutkimuksessa	225 200		225 200	251 145	-25 945
Työelämässä olevien henkilöiden jatkokoulutus	210 000		210 000	210 000	0
Tutkijatohtoripaikka: Alueelliset puhekulttuurit ja modaali-ilmausten kielioppi	250 000		250 000	248 066	1 934
Valtiokonttori:					
Määräraha kuntoutusta varten	17 000		17 000	17 000	0
Yhteensä	3 261 642				
Varsinainen ja ulkopuolinen rahoitus yhteensä	28 709 642		29 966 164	29 243 086	723 078

Ulkopuolisen rahoituksen osuus kokonaisbudjetista on noin 12 %. Tutkimuskeskuksen määrärahat vuodeksi 2001 olivat yhteensä 25 448 000 markkaa. Vuodelta 2000 siirtyi 1 256 522 markkaa. Vuodelle 2002 siirtyi 700 073 markkaa.

KOPONEN, EINO: Lainaako vain? // Tieteessä tapahtuu. - Helsinki : Tieteellisten seurain valtuuskunta. 19 (2001) : 3, s. 55—58 (Keskustelua)

KOPONEN, RAIJA: Kommentti: Pekka Zaikov & Olga Iljina, Karjalainen lintumaailma ja ekspressiivisyys // Itämerensuomalaista ekspressiivisanaston tutkimusta / toim. Juha Leskinen. - Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 2001 (Suomen kielen laitoksen julkaisuja ; 42), s. 152—153
 ———— Kommentti: Vieno Fedotova, Deskriptiiviverbejä karjalan kielessä // Itämerensuomalaista ekspressiivisanaston tutkimusta / toim. Juha Leskinen. - Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 2001 (Suomen kielen laitoksen julkaisuja ; 42), s. 27—29
 LAITINEN, LEA: Maamme-laulun suomennos 1851 // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 2, s. 276—277
 ———— Suunvuoro // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 2, s. 169
 ———— Suunvuoro // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 3, s. 361
 ———— Suunvuoro // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 4, s. 529

LEHTINEN, OUTI: Ihminen ja kone tekstiä mankeloimassa, kuusikohtauksinen keskustelu / Vesa Heikkinen, Outi Lehtinen, Mikko Lounela // XXVII Kielitieteen päivät Oulussa 19.—20.5.2000 / Helena Sulkala & Leena Nissilä (toim.). - Oulu : Oulun yliopisto, 2001 (Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora ; 41), s. 87—97

LOUNELA, MIKKO: Ihminen ja kone tekstiä mankeloimassa, kuusikohtauksinen keskustelu / Vesa Heikkinen, Outi Lehtinen, Mikko Lounela // XXVII Kielitieteen päivät Oulussa 19.—20.5.2000 / Helena Sulkala & Leena Nissilä (toim.). - Oulu : Oulun yliopisto, 2001 (Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora ; 41), s. 87—97

LÄNSIMÄKI, MAIJA: Kommentti: Vesa Jarva, Lainattujen ja ekspressiivisten ainesten suhteesta suomen murteiden sanastossa // Itämerensuomalaista ekspressiivisanaston tutkimusta / toim. Juha Leskinen. - Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 2001 (Suomen kielen laitoksen julkaisuja ; 42), s. 36—39

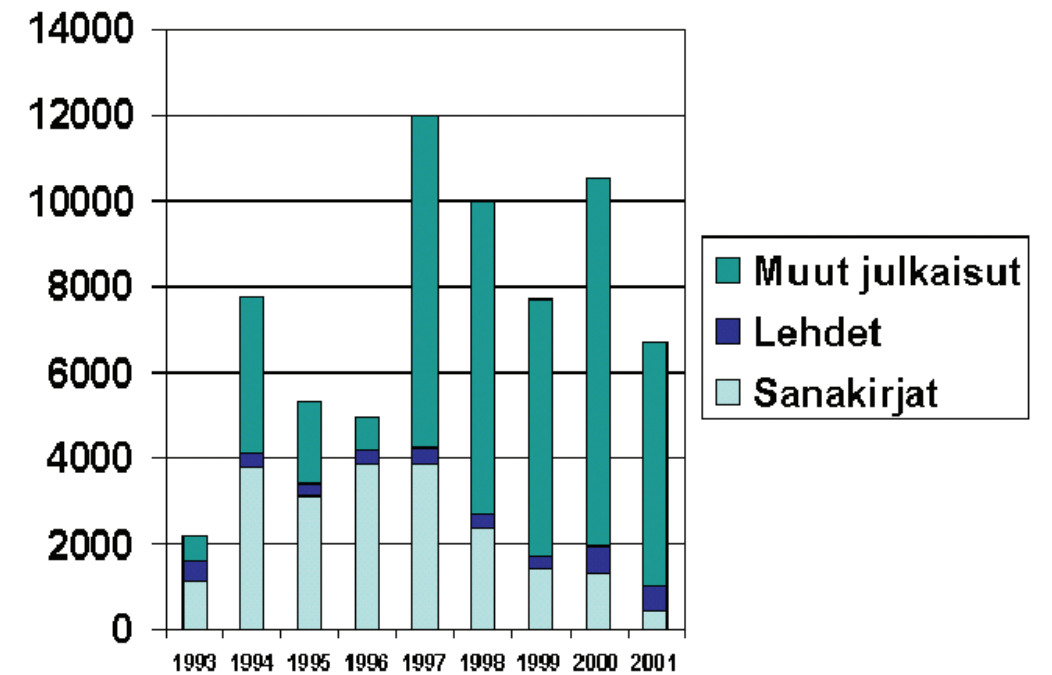
MAAMIES, SARI: Kielenhuolto Suomessa: millaista se on ja mitä siltä odotetaan // Keelekorralduse konverents 18. ja 19. novembril 1999. - Tallinn : Eesti Keele Instituut, 2001 (Eesti Keele Instituudi toimetised ; 8), s. 24—36

MARTOLA, NINA: Eräät johdostyyppit hakusanoina muutamissa yksi- ja kaksikielissä sanakirjoissa : Leksikografinen seminaari sanat nykymaailmassa. - Tallinn 2001 (Eesti Keele Instituudi toimetised ; 9), s. 43—68
 ———— Klarar man sig med inflexibilitet? Lexikografi i skärningspunkten mellan morfologi och syntax // Gäller stam, suffix och ord : festskrift till Martin Gellerstam den 15 oktober 2001 / sammanställd av Sture Allén [et al.]. - Göteborg : Elanders Novum, 2001 (Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning ; 29), s. 312—330
 ———— Die Lemmatisierung bestimmter Derivationstypen in einigen ein- und zweisprachigen Wörterbüchern. I // Von der mono- zur bilingualen Lexikografie für das Deutsche / Hrsg. von Irma Hyvärinen & Jarmo Korhonen. - Helsinki / Frankfurt am Main: Peter Lang, 2001 (Finnische Beiträge zur Germanistik Band 6), s. 249—262
 ———— Momentane und frequentative finnische Verben in Wörterbüchern des Sprachenpaares Finnisch/Deutsch. Eine auf zwei mittelgroßen biskopalen Wörterbüchern basierende Untersuchung. I // Studien zur zweisprachigen Lexikographie mit Deutsch VI / Hrsg. von Herbert Ernst Wiegand. - Hildesheim : Georg Olms Verlag, s. 132—166
 ———— Översättningsmodeller i en ordbok? // Konferensen om lexikografi i Norden (1999). - Göteborg : Nordiska föreningen för lexikografi och Meijerbergs institut för svensk etymologisk forskning Göteborgs universitet, 2001 (Nordiska studier i lexikografi ; 5) (Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning ; 27) (Skrifter utgivna av Nordiska föreningen för lexikografi ; 6), s. 217—235

NUOLIJÄRVI, PIRKKO: Begreppet stadsmål och den urbana dialektologin // Våra språk i tid och rum / redigerade av Marianne Blomqvist under medverkan av Mirja Saari och Peter Slotte. - Helsingfors, 2001. (Meddelanden från Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet ; B 21), s. 123—133
 ———— Kieli kulttuurissa // Tieteessä tapahtuu. - Helsinki : Tieteellisten seurain valtuuskunta. 19 (2001) : 7, s. 5—9
 ———— ”Rakas Tarja” ja ”hyvä ystävä”. Puhuttelu minän ja sosiaalisten suhteiden esittämisen keinoina televisiokeskustelussa / Pirkko Nuolijärvi & Liisa Tiittula // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen seura. 105 (2001) : 4, s. 580—601 [ref.]

- GRANQVIST, KIMMO: Romanikielen leksikografia ja sen erityisongelmat (Resümee: Soome mustlaskeele leksikograafia ja selle erijooned) // Leksikograafiaseminaar sõna tänapäeva maailmas : Leksikografinen seminaari sanat nykymaailmassa. - Tallinn : Eesti Keele Instituut, 2001 (Eesti Keele Instituudi toimetised ; 9), s. 15—27
- GRÖNROS, EIJA-RIITTA: Sanakirja ja kielen muutokset // Keelekorralduse konverents 18. ja 19. novembril 1999. - Tallinn : Eesti Keele Instituut, 2001 (Eesti Keele Instituudi toimetised ; 8), s. 47—58
- HALONEN, JOHANNA: Vielä Uudenmaan asutushistoriasta // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 2, s. 311—314
- HEIKKINEN, VESA: Elämää tekstiakvaariossa, työtä kielessä / Vesa Heikkinen, Pirjo Hiidenmaa, Ulla Tiililä // XXVII Kielitieteen päivät Oulussa 19.—20.5.2000 / Helena Sulkala & Leena Nissilä (toim.). - Oulu : Oulun yliopisto, 2001 (Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora ; 41), s. 76—86
- Ihminen ja kone tekstiä mankeloimassa, kuusikohtauksinen keskustelu / Vesa Heikkinen, Outi Lehtinen, Mikko Lounela // XXVII Kielitieteen päivät Oulussa 19.—20.5.2000 / Helena Sulkala & Leena Nissilä (toim.). - Oulu : Oulun yliopisto, 2001 (Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora ; 41), s. 87—97
- HEINONEN, TARJA: Harmaaturkit herkkusuut - bahuviirihit sanakirjassa ja kieliopissa // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen seura. 105 (2001) : 4, s. 625—634
- HIIDENMAA, PIRJO: Elämää tekstiakvaariossa, työtä kielessä / Vesa Heikkinen, Pirjo Hiidenmaa, Ulla Tiililä // XXVII Kielitieteen päivät Oulussa 19.—20.5.2000 / Helena Sulkala & Leena Nissilä (toim.). - Oulu : Oulun yliopisto, 2001 (Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora ; 41), s. 76—86
- Paperista tietoa // Tietotyön yhteiskunta - kielen valtakunta / toim. Mirjaliisa Charles & Pirjo Hiidenmaa. - Jyväskylä : Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, 2001. (Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen (AFinLA) vuosikirja 2001/nro 59), s. 388—407
- HURTTA, HEIKKI: Suomen murteiden morfologian aineslähteistä // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 1, s. 107—112
- JOKI, LEENA: Tverin karjalaismurteiden aineistot ja tutkimus / Leena Joki, Marja Torikka // Congressus internationalis Fenno-Ugristarum (2000) : Congressus nonus internationalis Fenno-Ugristarum, Tartu 7.—13.8.2000. Pars 4 : Dissertationes sectionum : Linguistica 1 / redegit Tõnu Seilenthal ; curaverunt: Anu Nurk, Triinu Palo. - Tartto, 2001, s. 464—472
- KANKAANPÄÄ, SALLI: From letters to news reports : Diachronic changes in Finnish municipal press releases 1979—1999 // New Directions in Nordic Text Linguistics and Discourse Analysis : methodological issues. - Oslo : Novus forlag, 2001, s. 229—242
- Kansainvälinen konferenssi genrestä / Anne Mäntynen & Salli Kankaanpää // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 3, s. 472—474
- Tekstit muuttuvassa työssä. Kriittinen analyysi rakennusviraston lehdistötiedotteista 1980 ja 1999 // Tietotyön yhteiskunta - kielen valtakunta / toim. Mirjaliisa Charles & Pirjo Hiidenmaa. - Jyväskylä : Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, 2001. (Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen (AFinLA) vuosikirja 2001/nro 59), s. 263—303
- Vaatimattomasta faktojen kertojasta määrätietoiseksi mielikuvamarkkinoi-jaksi: Helsingin kaupungin lehdistötiedotteiden tekstianalyysia // XXVII Kielitieteen päivät Oulussa 19.—20.5.2000 / Helena Sulkala & Leena Nissilä (toim.). - Oulu : Oulun yliopisto, 2001 (Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora ; 41), s. 116—127
- Viraston lehdistötiedotteiden muutoksia 1979-99 // Congressus internationalis Fenno-Ugristarum (2000) : Congressus nonus internationalis Fenno-Ugristarum, Tartu 7.—13.8.2000. Pars 5 : Dissertationes sectionum : Linguistica 2 / redegit Tõnu Seilenthal ; curaverunt: Anu Nurk, Triinu Palo.- Tartto, 2001, 34—40

Julkaisujen määrä sivuina 1993-2001

Julkaisut

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja -sarja: (KKTKJ)

HEIKKINEN, VESA: Teksti työnä, virka kielenä / Vesa Heikkinen, Pirjo Hiidenmaa, Ulla Tiirilä. - (2. painos). - Helsinki : Gaudeamus, 2001. - 352 s. : kuv. (KKTKJ ; 116)

KOIVISTO, VIJO: Suomi-romani-sanakirja = Finitiko-romano laavesko liin / Viljo Koivisto. - Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2001. - 462 s. (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia ; 811) (KKTKJ ; 117)

Kotimaisten kielten talo. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toiminnan suuntaviivoja 2000-luvun alussa : Ritva Paananen, Marja-Leena Sorjonen, Maria Vilkuna ; taitto Helena Suni. - Helsinki, 2001. - 12 s. (KKTKJ ; 119)

Suomen kielen perussanakirja / Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. 1. osa : A—K / [Toimitus: Risto Haarala (päätoimittaja), Marja Lehtinen (toimitussihteeri), Riitta Eronen (taivutustyyppit), Eija-Riitta Grönros (toimittaja), Taru Kolehmainen (toimittaja), Irma Nissinen (toimittaja) ja Sinikka Kantokoski (tekstinkäsittely)]. - Helsinki : Edita, 2001. - XXI, 646 s. (KKTKJ ; 55) [Nidottu laitos vuosina 1990 - 1994 julkaistusta Suomen kielen perussanakirjasta]

Suomen kielen perussanakirja / Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. 2. osa : L—R / [Toimitus: Risto Haarala (päätoimittaja), Marja Lehtinen (toimitussihteeri), Riitta Eronen (taivutustyyppit), Eija-Riitta Grönros (toimittaja), Taru Kolehmainen (toimittaja), Irma Nissinen (toimittaja) ja Minna Suorsa (tekstinkäsittely)]. - Helsinki : Edita, 2001. - 660, [2] s. (KKTKJ ; 5) [Nidottu laitos vuosina 1990 - 1994 julkaistusta Suomen kielen perussanakirjasta]

Suomen kielen perussanakirja / Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. 3. osa : S—Ö / [Toimitus: Risto Haarala (päätoimittaja), Marja Lehtinen (toimitussihteeri), Riitta Eronen (taivutustyyppit), Eija-Riitta Grönros (toimittaja), Taru Kolehmainen (toimittaja), Irma Nissinen (toimittaja) ja Minna Suorsa (tekstinkäsittely)]. - Helsinki : Edita, 2001. - 663, [2] s. (KKTKJ ; 55) [Nidottu laitos vuosina 1990 - 1994 julkaistusta Suomen kielen perussanakirjasta]

Kirjat - Monografier

PIEHL, AINO: Tala för att tolkas, skriv för att översättas / Aino Piehl, Inkaliisa Vihonen. - Stockholm : Utrikesdepartementet : Regeringskansliet, 2001. - 31 s.

PUNTTILA, MATTI: Pilkettä silmäkulmaan : Kielikaskuista sanaleikkeihin. - Helsinki : WSOY, 2001. - 290 s.

SORJONEN, MARJA-LEENA: Responding in conversation. A study of response particles in Finnish. - Amsterdam : John Benjamins, 2001. - 330 s. (Pragmatics & Beyond, New Series ; 70)

Toimitteet - Redigerade verk

Finlandssvenska bebyggelsenamn. Namn på landskap, kommuner, byar i Finland av svenskt ursprung eller med särskild svensk form / Översikt utarbetad av Lars Hulden ; utgående från material sammanställt av Nina Martola, Kurt Zilliacus, Ritva Liisa Pitkänen m.fl. och med bidrag av Åke Granlund och Carl-Eric Thors. - Helsingfors : Svenska litteratursällskapet i Finland, 2001. - 537 s. (Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland ; 635)

Folkmålsstudier : Meddelanden från Föreningen för nordisk filologi. 40 / utg. Peter Slotte och Hanna Lehti-Eklund. - Helsingfors, 2001. - 208 s.

HAKULINEN, AULI: Lukemisto : kirjoituksia kolmelta vuosikymmeneltä / toimittaneet: Lea Laitinen, Pirkko Nuolijärvi, Marja-Leena Sorjonen, Maria Vilkuna ; taitto Helena Suni ; bibliografia Anna-Liisa Kristiansson-Seppälä. - Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2001. - 446 s. (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia ; 816)

Institutionaalinen vuorovaikutus. Keskustelunanalyttisiä tutkimuksia / toim. Johanna Ruusuvoori, Markku Haakana ja Liisa Raevaara. - Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2001. - 228 s. ; kuv. - (Tietolipas ; 173)

Keskustelu lääkärin vastaanotolla / toimittaneet Marja-Leena Sorjonen, Anssi Peräkylä ja Kari Eskola. - Tampere : Vastapaino, 2001. - 212 s.

Nimien maailmasta / toim. Kaija Mallat, Terhi Ainiala ja Eero Kiviniemi. - Helsinki : Helsingin yliopiston suomen kielen laitos, 2001. - 235 s. ; kuv. kartt. (Kieli ; 14)

Raadit ja ratkaisut. Tutkimus Tieto-Finlandia -palkinnosta 1989 - 2000 / Maaria Linko ; taitto Helena Suni. - Helsinki : Suomen Kirjasäätiö ; Suomen tietokirjailijat ry, 2001. - 76 s.

Tietotyön yhteiskunta - kielen valtakunta / toim. Mirjaliisa Charles & Pirjo Hiidenmaa ; taitto Helena Suni. - Jyväskylä : Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, 2001. - 420 s. (Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen (AFinLA) vuosikirja 2001/nro 59)

Våra språk i tid och rum / redigerade av Marianne Blomqvist under medverkan av Mirja Saari och Peter Slotte. - Helsingfors, 2001. - 300 s. (Meddelanden från Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet ; B 21)

Artikkelit - Artiklar

Tieteelliset artikkelit ja katsaukset - Vetenskapliga artiklar

AINIALA, TERHI: Change in place names // Congressus internationalis Fenno-Ugristarum (2000) : Congressus nonus internationalis Fenno-Ugristarum, Tartu 7. —13.8.2000. Pars 4 : Dissertationes sectionum : Linguistica 1 / redegit Tõnu Seilenthal ; curaverunt: Anu Nurk, Triinu Palo. - Tartto, 2001, s. 4—55

——— En finsk ortnamnsatlas (Summary: the Atlas of Finnish Place Names) // Namn i en föränderlig värld. Rapport från den tolfte nordiska namnforskarkongressen, Tavastehus 13—17 juni 1998 / Gunilla Harling-Kranck (red.). - Helsingfors : Svenska litteratursällskapet i Finland, 2001 (Studier i nordisk filologi ; 78), s. 11—19

——— Nimistöntutkimus ja lähdekritiikki (Vastine Ritva Korhosen artikkeliin Tutkimus teilasi aineistonsa // Virittäjä 4/ 2000, s. 616—618) // Virittäjä. - Helsinki : Kotikielen Seura. 105 (2001) : 1, s. 129—132

——— Nordisk namnforskning 2000. Finland / Terhi Ainiala & Gunilla Harling-Kranck // Namn och bygd. - Uppsala. Vol. 89 (2001), s. 120—124

——— Paikannimistö keruun tavoitteet ja tulokset // Nimien maailmasta / toim. Kaija Mallat, Terhi Ainiala ja Eero Kiviniemi. - Helsinki : Helsingin yliopiston suomen kielen laitos, 2001. (Kieli ; 14), s. 7—22

ALANEN, TIMO: Lisäpalasia Tammelan seurakunnan 1500-luvun historiaan (Myös ruotsinkielinen nimeke: Tilläg i Tammela församlings 1500-tals historia) // Vuosikirja /Lounais-Hämeen kotiseutu- ja museoyhdistys. - Forssa : Lounais-Hämeen kotiseutu- ja museoyhdistys. Vol. 70 (2001), s. 30—36, 93

——— Savon talonnimet 1500- ja 1600-luvulla // Congressus internationalis Fenno-Ugristarum (2000) : Congressus nonus internationalis Fenno-Ugristarum, Tartu 7.—13.8.2000. Pars 4 : Dissertationes sectionum : Linguistica 1 / redegit Tõnu Seilenthal ; curaverunt: Anu Nurk, Triinu Palo. - Tartto, 2001, s. 56—63

EIRAS, VUOKKO: Mansin murresanakirjatyön leksikografisia ongelmia // Suomalais-Ugrilaisen Seuran Aikakauskirja. 89 (2001). - Helsinki : Suomalais-Ugrilainen Seura, 2001, s. 7—20